

ԽՍՐԱԳՐԱԿԱՆ

ԻՐԱՒԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Հիլըրի Բլինքենի այն յայտարարութիւնը թէ՝ Յիւրիխի մէջ փաստեցինք, որ Միացեալ Նահանգներն ու Ռուսիոյ դաշնութիւնը կրնան փոխադասուելու ձեռով համագործակցիլ, ամփոփ ձեռով կր բանաձեւէ հայ-թրքական յարաբերութիւններու նորագոյն վարգացումներուն առնչուած վերջին արարին միջազգային շարժառիթները: Թէեւ ոչ պաշտօնական լրատուութեամբ, այսուհանդերձ, չհերքուած տեղեկատուութիւն կայ նաեւ այն մասին, որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով գրաւոր երկտողով դիմած է Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեանին՝ թելադրելով իրեն ստորագրել առանց յայտարարութեան:

Եւրոմիութեան, Միացեալ Նահանգներու, Չուիցերիոյ եւ Ռուսիոյ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու ներկայութիւնը, ջերմ քաջալերանքը, միջնորդութիւնն ու թելադրանքները կը համուպէն իրադարձութիւններուն հետեւողները, որ գործընթացներու ուղղութիւնները ոչ թէ թուրքահայ-հայաստան հորիզոնական ուղղութիւններու վրայ են, այլ՝ շեղակիօրէն ուղղահայեաց կամ դէպի երկու բանակցող կողմեր թելադրական: Մտադրանապէս հայ-թրքական հարցեր են բանակցութեան թեմաները, ըստ էութեան, սակայն՝ տարածաշրջանային առումով ռուս-ամերիկեան, եւրոպական, ռուս-թրքական: Պուրսայի մէջ տեղի ունեցած ֆուրթայոյի խաղին առիթով լրատուական գործակալութիւն մը կը յայտնէր, որ պուրսացիները ակամայ կը դառնան պատմական իրադարձութեան մը վկաները: Համեմատական տրամաբանութեան սահմաններուն մէջ հայ եւ թուրք կողմերը արձանագրութիւններու ստորագրութեամբ կը դառնան կամայական վկաները աշխարհաքաղաքական նախագիծերու պատմական մեկնարկի մը:

Քիչերթիի յայտարարութիւնը կամ Լաւրովի երկտողը որքան ալ բնութագրեն կատարուածին տարողութիւնը, այսուհանդերձ պատասխանատուութիւնէ վերժ չեն պահեր մեր պարագային հայկական կողմին ընդառաջումը, տեղի տալը եւ ստորագրել որոշած իշխանութիւնները: Որովհետեւ հարցը չի վերաբերիր սոսկ ընդհանուր սահմանի բացման կամ դիւանագիտական յարաբերութիւններու ձեռնարկումին, թէեւ սահմանի բացումը կը թուի ըլլալ աշխարհաքաղաքական կեդրոններուն համար հանգուցալուծման առաջին քայլը:

Հակառակ թրքական ժպիտներուն, հիւրասիրութիւններուն, հիւրկալութիւններուն, պաշտօնական Անգարան կը շարունակէ յանկերգել յարաբերութիւններու տեղաշարժին պայմանականութիւնը՝ կապուած Ղարաբաղի խնդրիին: Հակառակ այդ բոլորին, աշխուժ ձեռով եւ կարճատեւ դադարէ ետք վերաձեռնարկուած է ապատեղական տական արշախի:

Կարեւոր է հայկական կողմին համար չսպասել վաւերացման նախօրեակին: Ստորագրութեանն անցած է արդէն չորս օր եւ երեւութապէս հայկական դաշուր դադար առած ըլլալու տպաւորութիւնը կը ձգէ: Աշխարհի դէմ սուր ծօծելու մասին չէ խօսքը, բնականաբար: Ամէն բանէ առաջ իրաքաղաքական հարթութեան վրայ արագօրէն պատրաստուելու, փրորոգուիլի մէջ քողարկուած նախապայմանները իրաւական մասնագիտական մօտեցումներով բացայայտելու եւ միջազգային իրաւունքի սահմաններուն մէջ արդէն իսկ հասցուած վնասը հակակշռելու քայլերու որդեգրման աշխատանքները անյետաձգելիօրէն իրենք պիտենք պզալի կը դարձնեն:

Հայաստանի մէջ իշխող կուսակցութեան պատասխանատուներ կը յայտարարեն, որ Հայաստանի խորհրդարանը ստորագրուած արձանագրութիւնները կը վաւերացնէ միայն թուրքիոյ խորհրդարանի վաւերացումէն ետք: Այս յայտարարութիւնը բաւարար երաշխիք չէ վստասակրծելու գործընթացը: Թուրքիան կրնայ յանկարծակիութեան գործօնի լիարժեք օգտագործումով հարցը բերել խորհրդարան, վաւերացնել արձանագրութիւնները, բանալ սահմանը նոյնիսկ (անշուշտ հայկական կողմին վաւերացումէն ետք) իբրեւ առաջին կէտ ճշդուած ժամանակացոյցին եւ ապա վերափակել սահմանը՝ պատճառաբանելով Հայաստանի հետ տեղեկութեան քաղաքական որեւէ ձգնաժամ: Մինչ այդ, Հայաստանը պիտած կ'ըլլայ արդէն հողային պահանջատիրութեան իր իրաւունքն ու ցեղասպանութիւնը քննարկումի նիւթ չդարձնելու իր արդէն իսկ նախկին դիրքը:

Իրաւական երաշխիքներու նախապատրաստութեան խիստ կարեւոր է: Աւելի ի ճիշդը պաշտօնական երեւոյթ, ի տես արդէն չորս օրուան մէջ թրքական անվերջականութեան եւ ապատեղականութեան, պարտի յայտ միջազգային հանրութեան իրաւաքաղաքական մակարդակի վրայ հիմնաւորեալ բանաձեւեր գտնել՝ մերժելու փրորոգուիլներուն վաւերացումը: Իսկ այս անհրաժեշտ աշխատանքը՝ ժողովրդային ծաւալելի բողոքի գործողութիւններուն առընթեր:

ԴԱՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐԶԱՆԻ ՎԵՐԱՍՈՒՏԻՆ

ՇԵՇՏԸ ԴՐՈՒԵՑԱԻ ԴԱՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿԱԽ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Հովանաւորութեամբ հանրապետութեան նախագահ զօր. Միշել Սլէյմանի, Լիբանանի դատական իշխանութիւնները երէկ կէսօրին Արդարութեան պալատին մէջ պաշտօնական հանդիպութեամբ բացումը կատարեցին 2009-2010 դատական տարեշրջանին:

Հանդիսութեան ներկայ գտնուեցան նախագահ զօր. Միշել Սլէյման, խորհրդարանի նախագահ Նեպիի Պըրրի, ընթացաւարտ վարչապետ Ֆուատ Սիմիորա, փոխվարչապետ Իսամ Ապու ժամրա, նախկին վարչապետ Նեժիպ Միքաթի, մեծ թիւով ներկայ եւ նախկին նախարարներ եւ երեսփոխաններ, Լիբանանի մէջ Եգիպտոսի եւ Միացեալ Նահանգներու դեսպանները, Սահմանադրական խորհուրդի նախագահ, դատախազ Իսամ Սլէյման, պետական շուրայի նախագահ դատախազ Շուրի Սատեր, ընդհանուր դատախազ Սայիտ Սիրգա, դատական իշխանութեան գերագոյն խորհուրդի նախագահ, դատախազ Դաւեյ Դաւեժ եւ մեծ թիւով դատախազներ ու իրաւաբաններ:

Լիբանանի մէջ տիրող քաղաքական ու ապահովական անմպաստ պայմաններուն պատճառով, դատական իշխանութեան աշխատանքի տարեշրջանին մեծ շուրջով սկսելու արարողութիւնը գրեթէ մոռուած էր եւ երկար ժամանակէ ի վեր չէր գործադրուած:

Դատական իշխանութեանց 2009 - 2010 տարեշրջանին աշխատանքները սկսելու պաշտօնական հանդիսութեան ընթացքին արտասանուած խօսքերը շեղուեցին դատական իշխանութեանց անկախ գործունեութեան անհրաժեշտութիւնը ընդգծելով, որ դատական իշխանութիւնները երբեք կախեալ չեն քաղաքական իշխանութիւններէն եւ կը գործեն անկախաբար, առանց իշխանութեան ճնշումներուն կամ հրահանգներուն ենթարկուելու:

Նախագահ Սլէյման իր արտասանած խօսքին մէջ լուսարձակի տակ առաւ այն իրականութիւնը, որ Լիբանանը պիտի ընտրուի ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդի անդամ երկրի:

«Այն պահուն, երբ Լիբանան Ապահովութեան խորհուրդի անդամ կ'ընտրուի, պէտք է երկրին մէջ ամեն ջանք ի գործ դնենք կարենալ հիմնելու համար մեր հաստատութիւնները, որպէսզի կարելի ըլլայ կիրարկել օրէնքները», ըսաւ ան կոչ ուղղելով, որ երբեք պէտք չէ թոյլ վերաբերում ցուցաբերել փտածութեան հանդէպ:

Նախագահ Սլէյման մշեց, որ Լիբանանը Ապահովութեան խորհուրդի անդամ ընտրելով մենք պաշտպանած կ'ըլլանք մեր երկրին շահերը եւ իրաւունքները, ինչպէս նաեւ կարելիութիւն կ'ունենանք երաշխաւորելու պաղեստինցի գաղթականներուն տունդարձի իրաւունքը:

Նախագահ Սլէյման ընդգծեց, որ դատական իշխանութիւնները երկրի մը անկախութեան ամրապնդման եւ տեղի կը նկատուին, ինչպէս նաեւ հիմնաքարը որեւէ երկրի ժողովրդավարութեան:

Արդարութեան նախարար Իպրահիմ Նաժժար իր

Շար.ը՝ էջ 2

ԼԻԲԱՆԱՆ ՄԱԿ-Ի ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՈՉ ՄՆԱՅՈՒՆ ԱՆԴԱՄ

ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովը 180 թեր քուէներով Լիբանանը ընտրեց Ապահովութեան Խորհուրդի ոչ մնայուն անդամ երկիր, երկու տարուան նստաշրջանի մը համար:

192 պետութիւն հաշուող ՄԱԿ-ը գրեթէ միաձայնութեամբ ընտրեց Լիբանանը իբրեւ իր ներկայացուցիչ երկիրներէն մէկը Ապահովութեան Խորհուրդին մէջ:

Այս առիթով ՄԱԿ-ի կեդրոնատեղի ժամանած երարտաքին գործոց նախարարութեան ընդհանուր քարտուղարի տեղակալ, դեսպան Ուիլիքմ Դապիպ: Լիբանան ՄԱԿ-ի անդամ բոլոր արաբական երկիրներուն շնորհաւորութեան եւ բարեմաղութիւններուն արժանացաւ:

ՄԱԿ-ի մէջ Լիբանանի մնայուն ներկայացուցիչ Նաուաֆ Սալամ յայտնեց, որ Լիբանան ՄԱԿ-ի հիմնադիր երկիրներէն է եւ մասնակցած է մարդկային իրաւանց վերաբերող ՄԱԿ-ի ուխտի մշակումին:

Սալամ շեղեց, որ Լիբանան մնայուն կերպով կառչած պիտի մնայ ՄԱԿ-ի սկզբունքներուն եւ տրուած միջազգային բանաձեւերուն գործադրութեան:

Նշեց, որ Լիբանան 1953-էն ի վեր առաջին անգամն ըլլալով կ'ընտրուի ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդի ոչ մնայուն երկրի անդամ:

ՌՈՒՍԻԱ ԿՈՉ Կ'ՈՒՂՂԷ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԹՈՒՐԲԻԱ ԱՐՉԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՇՈՒՏՈՎ ՎԱԽԵՐԱՑՆԵԼՈՒ

Մոսկուա Հայաստանի եւ Թուրքիոյ խորհրդարաններուն կոչ կ'ուղղէ՝ կարելի եղածին չափ շուտ վաւերացնելու 10 հոկտեմբերին Յիւրիխի մէջ ստորագրուած Հայաստան-Թուրքիա արձանագրութիւնները:

Ռուսական ԻԹԱՐ-ԹԱՍՍ լրատու գործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնական ներկայացուցիչ Անտոն Նեստերենքօ երէկ յայտարարած է, որ «արձանագրութիւններու ստորագրումը առաջին քայլն է յարաբերութիւններու բնականոնացման ճանապարհին: Անհրաժեշտ է, որ կողմերը կարելի եղածին չափ շուտ վաւերացնեն այդ փաստաթուղթերը եւ անցնին անոնց գործնական իրականացմանը»:

ՆՈԱՆԵԱՆ

«ՈՐՊԷՍՉԻ ՄԵՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՉՄՆԱՅ ԱՅՆ, ՈՐ ՈՒՐԱՅԱԻ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ»

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան այսօրւան համրահաւաքին զխաւոր նպատակն է վիժեցնել Ազգային ժողովին կողմէ հայ-թրքական համաձայնագրի վաւերացումը, յայտնեց Հայաստանի Ազգային ժողովի ՀՀԴ խմբակցութեան անդամ Արա Նոանեան:

Երէկ «Մ1+» պատկերասփիւռի կայանին տրուած հարցազրոյցին մէջ Նոանեան ըսաւ, որ Դաշնակցութիւնը ամեն ինչ պիտի ընէ, որպէսզի հասարակական բողոքի ալիքը այդ փաստաթուղթերու վաւերացումը արգիլելու չափ բարձրանայ, իսկ «անհրաժեշտութեան դէպքում մենք չենք կանգնելու նաեւ իշխանափոխութիւն իրականացնելու առջեւ»:

Ազգային ժողովի պատգամաւորը ընդգծեց, որ այդ համաձայնագիրներուն մէջ Հայաստան կը կատարէ Թուրքիոյ բոլոր նախապայմանները. նե-

ԱՐԱՆՈՒՆ

րառեալ Հայոց ցեղասպանութեան ուրացումը: Ստոր համար է, որ ՀՀԴ խմբակցութեան անդամը անհրաժեշտ կը նկատէ, որ նախ մեր խորհրդարանը բնագրէ եւ մերժէ զանոնք, որովհետեւ «եթէ չբնագրենք եւ չմերժենք, ներկայիս սեղանին պատմութեան մէջ կը մնայ մի սերունդ, որ ուրացել է Ցեղասպանու-

թիւնը: Եթէ մեր Ազգային ժողովը առաջինը դնի փաստաթուղթը քննարկման եւ չվաւերացնի, ապա միայն դրանով կարող ենք մեր սերունդի ամուրը մաքրել»:

Նոանեանի կարծիքով, Սերժ Սարգսեանի Թուրքիա այցելութիւնը քաղաքավարութեան դրսեւորում էր:

Սերժ Սարգսեանի այցելութիւնը ընդունելի կ'ըլլար, եթէ ան Թուրքիոյ մէջ բարձրացնէր մեր ազգային խնդիրները, առնէր այնպիսի քայլեր, որոնք թրքական հասարակութեան մէջ քննարկումներ ընթանային Ցեղասպանութեան եւ յարաբերութիւններու կարգաւորումին շուրջ, եւ ճեղք յառաջանար թրքական հասարակութեան մէջ: Բայց «Սերժ Սարգսեանի այցը որեւէ քաղաքական անդրադարձ չունեցաւ եւ քաղաքական տեսանկիւնից գնահատելը շատ դժուար է»:

ԹՈՒՐԲԻՈՅ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐՈՒՆ ԶՐՈՅՑԻՆ ՄԱՍԻՆ...

«Մենք պատմութիւն չենք գրեր. մենք զայն կը ստեղծենք», Պուրսայի մէջ Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանի հետ հանդիպման առթիւ յայտարարած է Թուրքիոյ նախագահ Ապտիլլա Կիլ: Ան նշած է, որ պատմութիւնը մէկ օրուան ընթացքին չ'ստեղծուիր, այլ անկիւն երկարատեւ գործընթաց է: «Սակայն մենք միանաբար դժուարութիւնները պիտի յաղթահարենք», ըսած է Կիլ:

«Արմթուտէյ ինֆօ»-ն կը տեղեկացնէ, որ համադիպման ընթացքին Թուրքիոյ նախագահը փորձած է անդրադառնալ Ղարաբաղեան կարգաւորման հարցին մշելով, որ ըստ Անգարայի, այդ գործընթացը պէտք է զարգանայ հայ-թրքական յարաբերութիւններու բնականոնացման գոլգա-հեռ: Ըստ Կիլի, «ԵԱՀԿ Մինսքի խմբակի համաձայնագրերը իրենց ջանքերը կը գործադրեն

հիմնախնդիր կարգաւորման ուղղութեամբ, իսկ Թուրքիա ուշադրութիւն կը դարձնէ բոլոր կարծիքներուն, սակայն այդ հարցով ինք ինքնուրոյն կը զբաղի»:

Հայաստանի նախագահը մերժած է մեկնաբանել Ղարաբաղեան հակամարտութեան թեման յայտարարելով, որ աւելի կարեւոր հարցեր կան, օրինակ հայ-թրքական յարաբերութիւնները: Շար.ը՝ էջ 9

«ՉԿԱՅ ՓԱՏԱԹՈՒՂԹ ՄԸ, ՈՐ Կ'ԱՄՐԱՊՈՂԵ ԹՈՒՐԲԻՈՅ ԺԽՏՈՂԱԿԱՆ ԿԵՅՈՒՆՎԵՐ»

ԸՍՄԻ Ռ. ՍԱՅՐԱՍՏԵԱՆ

Խօսելով արխիւային փաստաթուղթերու ունենալիք հաւանական ազդեցութիւններուն մասին, Հայաստանի գիտութիւններու ազգային ակադեմիայի արեւելագիտութեան հիմնարկի տնօրէն Ռուբեն Սաֆրաստեան երէկ «Տէ Զաքքօ» մամուլի ակումբին մէջ խօսած մամուլի ասուլիսին ընթացքին յայտարարած է հետեւեալը. «Ցեղասպանութեան հարցը ընդունուած է: Հիմա եթէ թուրքերուն մեծ մասը զայն չընդունիր, այդ չի նշանակեր, թէ այդ հարցը հարցականի տակ կը դրուի: Ամբողջ

աշխարհը ընդունած է այս իրողութիւնը թէ Միացեալ Նահանգները, եւ թէ Եւրոպան: Ես նկատի ունիմ ոչ կառավարական մակարդակով, այլ զուտ պատմաբաններու, գիտնականներու ծիրին մէջ»: Ան յայտնած է, որ եթէ ամեն իրկակացի պատմաբան մը գիտական շրջանակներուն մէջ, համալսարանի մը մէջ ըսէ, որ Հայոց ցեղասպանութիւն չէ եղած, կամ անոր վրայ կը խնդան եւ կամ կ'ըսեն, թէ ան մասնագետ չէ, ես ալ թուրքերուն կողմէ կաշառուած է:

Շար.ը՝ էջ 9

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒՍԱԿՅՈՒԹԻՒՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՑ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱՔԱՂԻ ՃԱՆԱՉՄԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻԾ

Ժ ա ռ ա ն գ ու թ իւ ն խմբակցութեան ղեկավար Ստեփան Սաֆրեան Երեւանի մէջ տրուած մամուլի ասուլիսին ընթացքին յայտարարած է, որ ժառանգութիւն խորհրդի ղալկը Լեռնային Ղարաբաղի մէջ խմբակցութիւնը Հայաստանի Ազգային ժողովի նախագահին ներկայացուցած է «Հայաստանի կողմէ Լեռնային Ղարաբաղի անկախութեան ճանայման մասին» օրինագիծը:

«Շուտով այս օրինագիծը շրջանառութեան մէջ պիտի դրուի խորհրդարանին մէջ, եւ մենք յոյսով ենք, որ այս անգամ մեր գործընկերները օրինագիծին հաւանութիւն պիտի տան», ըսած

է Սաֆրեան: Ան յոյս յայտնած է, որ եթէ մոյնիսկ խորհրդարանը օրինագիծը չ'ընդունի, անիկա մնայ օրակարգին վրայ իբրեւ «վերջին գիւնամիջոց»: Օրէնքին ընդունման պարագային փաստաթուղթը ուժի մէջ պիտի մտնէ անոր պաշ-

տօնական հրապարակումէն 10 օր ետք: Խմբակցութեան պատգամաւորները յոյս ունին, որ այս անգամ խորհրդարանը պիտի ընդունի նախագիծը նկատի առնելով Լեռնային Ղարաբաղին շուրջ գործընթացը:

Շար.ը՝ էջ 9

ԵՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՇՏՊԱՆ ՕՐՀԱՆ ՓԱՍՏՈՒԹԻՆ

«ԱՆԳԱՐԱ ՀՄԿՅԱԿԱՆ ԲԱՐԵՓՈՒՈՒՄՆԵՐ ՊԷՏԷ Ե ԿԱՏԱՐԷ»

Եւրոպական Միութիւնը կոչ ուղղեց Թուրքիոյ դադրեցնելու Օրհան Փամուքի դէմ դատական հետապնդողութիւնները, եւ արագացնելու բարեփոխումներու ընթացքը, որպէսզի մեծնայ Ե. Միութեան իր անդամակցութեան հաւանականութիւնը:

Շար.ը՝ էջ 9

ՆԱԽԱԳԱՀ ՍԼԷՅՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ ԿԸ ՔՆՆԱՐԿԵ ՄԱԿ-Ի ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԻ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԻՆ ՀԵՏ

Հանրապետության նախագահ զոր. Միշել Սլեյման երկ անաւտեան Պապատայի մէջ ընդունեց Տախտար Իպրահիմին, որուն հետ քննարկեց երկիրը յուզող իրադարձութիւնները, ինչպէս նաեւ միջադարձական զօրակցութիւնը ամրապնդելու հեռանկարները կարեւոր դիմագրաւելու համար յառաջիկայ հանգրուանին Լիբանանի սպառնացող մարտահրաւրները:

Տախագահ Սլեյման ընդունեց նաեւ Լիբանանի մէջ ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարի անձնական ներկայացուցիչ Մայքըլ Ուիլիզմը, որուն կ'ընկերակցէր Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութեան յատուկ բանագնաց Ուոլթըր Շերին:

Հանդիպումին ընթացքին նախագահ Սլեյման Ուիլիզմի եւ Շերինի հետ քննարկեց երկիրը յուզող իրադարձութիւնները, ինչպէս նաեւ հարաւային Լիբանանի մէջ տիրող կացութիւնն ու լիբանանեան բանակին եւ հարաւային Լիբանանի մէջ տեղակայուած միջազգային խաղաղապահ ուժերուն միջեւ գործակցութեան հեռանկարները գործադրելու համար ՄԱԿ-ի թիւ 1701 բանաձեւը:

Շերին նախագահ Սլեյմանի ներկայացուց իր կատարած հաղորդակցութիւններն ու խորհրդակցութիւնները Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութեան գործընթացի բանեցումը վերակսելու նպատակով:

Տախագահ Սլեյմանի այցելեց նաեւ Մեքսիքոյի մէջ յոյժ ուղղափառ համայնքի առաջնորդ Անթոնիոս Շատրաուի եպիսկոպոսը, որ յայտնեց, թէ Մեքսիքոյի մէջ բնակող լիբանանցի քաղաքացիները կը մաղթեն, որ նախագահ Սլեյման ընդառաջէ իրենց հրաւերին ու այցելէ իրենց:

ՇԵՇՏԸ ԴՐՈՒԵՑԱՒ ԴԱՏԱԿԱՆ ...

Հարուակուած Ա. Էշէն

Կարգին մէջ. որ օրէնքը կը դադրի օրէնք ըլլալէ, բացի եթէ ան մէկ ըլլայ բոլորին պարագային եւ կիրարկուի բոլորին վրայ

Նաժմար ըսաւ, որ Լիբանանի մէջ դաժակեալ իշխանութիւններուն լուրջ մարտահրաւրներ կը սպասեն եւ կոչ ուղղեց, որ սահմանադրական հաստատութիւնները իրենց գործնականութիւնը վերստանձեն: Ան շեշտեց, որ արդարութիւնը ոչ մէկ տաւն քաղաքական եւ կրօնական խմբաւորումներու զոհ կրնայ դառնալ:

Դատական իշխանութեան գերագոյն խորհուրդի նախագահ, դատախազ Ղալեպ Ղանեմ իր խօսքին մէջ շեշտեց, որ դատական իշխանութիւնները մեծ նուաճումներ ձեռք բերած են եւ կոչ ուղղեց կոտրելու բոլոր ձեռքերը, որոնք կ'ուզեն միջամուխ ըլլալ եւ աղարտել երկրին դատական իշխանութիւններուն պարկեշտութիւնը:

Ղանեմ կոչ ուղղեց բոլոր դատախազներուն, չարտօնելու այս կամ այն քաղաքական կողմին միջամտութիւնը որեւէ դատական հարցի կամ թրջածրարի պարագային: «Դատական իշխանութիւնը ինքզինքն կրնայ մեծարել, երբ այդ իշխանութեան նկատմամբ ժողովուրդին վստահութիւնը կը վերահաստատուի», ըսաւ Ղանեմ:

Իրաւաբաններու Պէյրութի սեմտիքայի նախագահ Ռամզի ժոյշ իր կարգին կոչ ուղղեց երկրին դատական իշխանութիւնները երկրին քաղաքական իշխանութիւններէն ամբողջովին անջատուելու: Ան շեշտեց, որ կարելի չէ երկրին մէջ պետութիւն հաստատել, եթէ անոր դատական իշխանութիւնները ինքնիշխան չեն:

«ԱԶԴԱԿ» ՀԵՌԱԶԱՅՆԻ ԹԻԻԵՐԸ

«ԱԶԴԱԿ»-ի հետ կապուելու համար հեռաձայնել

հետեւեալ թիւերուն.-

(01)258526, (01)260115 եւ (01)241274:

ՀԱՅ ԳԻՐՔԻ 31-ՐԴ ՑՈՒՑԱՐԱՆԴԵՍ

1-22 ՆՈՅՏԵՄԲԵՐ 2009

ԱՆԹԻԼԻԱՍ - ԼԻԲԱՆԱՆ

www.aztagdaily.com

www.aztagmedia.com

ԱԶԴԱԿ - ԵՌԻԹԻՈՒՊ

«ՀԱԿԱՌԱԿ ԸՆԴԴԻՄԱԳԻՐ ԸԼԼԱԼՈՒՆ, ՀՅԴ-Ն ԻՐ ԿԱՊԵՐԸ ԿԸ ՊԱՀԷ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲՈԼՈՐ ՈՒԺԵՐՈՒՆ ՀԵՏ»

«ՊԻՆԱ»-ԻՆ Կ'ԸՍԷ 3. ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Հայկական երեսփոխանական պլոքի ներկայացուցիչ, երեսփոխան Յակոբ Բագրատունի «Պինա» օրաթերթին հետ իր ունեցած հարցազրոյցին ընթացքին յայտնեց, որ ՀՀ-ի Լիբանանի Կեդրոնական կոմիտէն պիտի շարունակէ լիբանանեան քաղաքական բոլոր ուժերուն նկատմամբ իր մերձեցման քաղաքականութիւնը. ան հաստատեց, որ ՀՀ-ի դիրքը հաստատելու լիբանանեան ընդդիմադիր քաղաքական ուժերուն կողքին:

3. Բագրատունի մշեց, որ Փոփոխութիւն եւ բերեկարգում համախմբումին նախագահ, երեսփոխան զոր. Միշել Սլեյմանի եւ Լիբանանի կառավարութեան կազմութեան յանձնառութիւնը վերստանձնած վարչապետ Սաատ Հարիրիի միջեւ հանդիպումին կայացումը անհրաժեշտ էր, որպէսզի Սուսքաքալ եւ Ազգային ազատ հոսանքներուն միջեւ վստահութիւնը վերահաստատուէր:

Ան աւելցուց, որ երկրի խօսութեամբ կ'երաշխաւորուի բոլոր լիբանանցիներուն միջեւ յարաբերութիւններն ու վստահութիւնը:

Անդրադառնալով «որովհետեւ մենք կը ներկայացնենք լիբանանահայութեան 80 առ հարիւր», հաստատեց ան:

3. Բագրատունի նկատել տուաւ, որ Լիբանանը կարելի չէ կառավարել բացի համախոհութեամբ եւ կոչ ուղղեց կազմելու ազգային միասնականութեան կառավարութիւն մը, որ կ'ընդգրկէ լիբանանեան քաղաքական բոլոր ուժերը:

«Թեւեւ կառավարութեան կազմութեան գործընթացը թեւակոխած է լուրջ եւ կարեւոր հանգրուան մը, սակայն կարելի չէ ժամանակ ճշդել», ըսաւ ան աւելցնելով, որ Լիբանանը շատ երկար չի կրնար սպասել յարմար առիթին, որ արդէն իսկ առկայ է, եւ որուն յարգը պէտք է գիտնալ ու օգտագործել զայն կազմելու համար երկրին կառավարութիւնը, որովհետեւ չենք գիտեր, թէ աւելի ուշ արաքական-շրջամային իրավիճակը ինչ պիտի ըլլայ:

3. Բագրատունի մշեց, որ ՀՀ-ի մօտ նախարար Ալեն Թապուրեանը, ինչպէս նաեւ այլ ատակա

նուումներ թեկնածու են անխարար մշանակուելու, կազմուելիք կառավարութեան մէջ, սակայն մենք կը սպասենք զիտնալու համար, թէ ինչ նախարարութիւն պիտի ստանձնենք, որպէսզի կարելի ըլլայ ըստ այնմ ճշդել մեր ներկայացուցիչը:

3. Բագրատունի ակնարկեց ՀՀ-ի Լիբանանի Կեդրոնական կոմիտէին եւ լիազօրուած վարչապետին միջեւ կայացած հանդիպումին եւ ըսաւ, որ այդ հանդիպումը լուրջ էր եւ դրական. ան մշեց, որ Կեդրոնական կոմիտէն եւ Հարիրի որոշ տեսակետներ կը բանօնէ պաղետինցիներու բնակչութիւնին, փոստութեան, ընտրական օրէնքին, ապահովական ուժերուն, պաղետինցեան գաղթականներէն ղուրս գոյութիւն ունեցող զենքի եւ այլ թրջածրներու մաքաքալ եւ Ազգային ազատ առաջին եւ երկրորդ խորհրդակցութիւններուն միջեւ մեծ տարբերութիւն կայ: Երկրորդ խորհրդակցութիւնները շատ աւելի լուրջ էին, որովհետեւ անոնց ընթացքին կարելի եղաւ շատ մը քաղաքական ուժերու միջեւ վստահութիւնը վերահաստատել», ըսաւ ան:

3. Բագրատունի դիտել տուաւ, որ ազգային միասնականութեան կառավարութիւնը պիտի ընդգրկէ ընդդիմադիր եւ իշխանամէտ քաղաքական ուժերու ներկայացուցիչները, պէտք չէ կառչած մնալ Մարտ 8-ի եւ Մարտ 14-ի քաղաքական ուժեր անուանումներուն, այլ պէտք է իբրեւ քաղաքական տարբեր կողմեր գործենք ի շահ Լիբանանի եւ լիբանանցիներուն ամրապնդելու համար Լիբանանը անոր դէմ մնալու կերպով կատարուող իսրայէլեան սպառնալիքներուն դիմաց:

Անդրադառնալով եմֆրի Ֆելքմանի կատարած այն յայտարարութեան, թէ կառավարութեան կազմութեան պարագային պէտք է հիմնուիլ երեսփոխանական ընտրութիւններուն արդիւնքներուն վրայ 3. Բագրատունի կոչ ուղղեց Միացեալ Նահանգներուն, Լիբանանի կառավարութեան կազմութեան գործընթացը եւ լիբանանեան սահմանադրութեան մեկնաբանութիւնը վստահին լիբանանցիներուն:

Սուրիոյ հետ ՀՀ Դաշնակցութեան յարաբերութիւններուն մասին հարցումի մը պատասխանելով 3. Բագրատունի ըսաւ, որ այդ յարաբերութիւնները լաւ են եւ բերեկամական աւելցնելով, որ ՀՀ-ի կ'այցելէ Սուրիա, երբ որ յարմար կը գտնէ այդ այցելութեան կայացումը:

3. Բագրատունի ընդգծեց, որ հակառակ լիբանանեան ընդդիմութեան մաս կազմելուն, ՀՀ-ի Լիբանանի Կեդրոնական կոմիտէն իր յարաբերու

թիւններ պահած է լիբանանեան քաղաքական բոլոր ուժերուն հետ եւ միշտ ալ անոնց այցելած է:

Երեսփոխան Միշել Սլեյմանի հետ ՀՀ-ի յարաբերութիւններուն մասին խօսելով 3. Բագրատունի ըսաւ, որ իրենց միջեւ հաղորդակցութիւններ եւ կապ կայ: ան աւելցուց, որ ՀՀ-ի եւ Սլեյմանի միջեւ աւելի ու մերձեցման ինքնաշարժութիւն մը պիտի կատարուի:

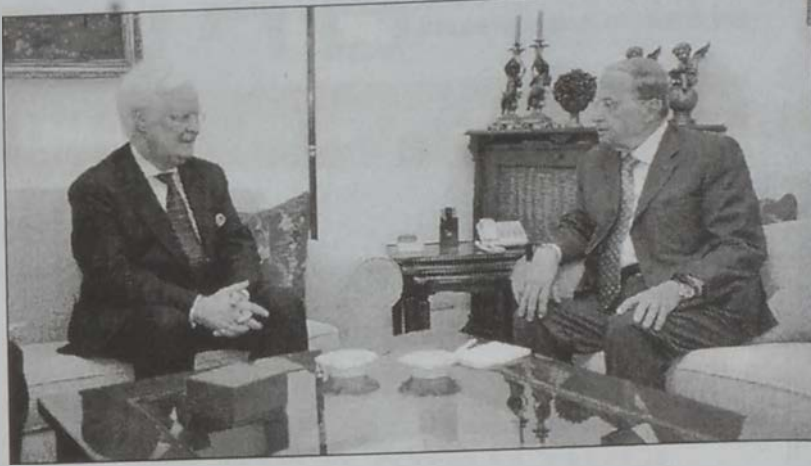
Երկրին ապահովական կացութեան մասին 3. Բագրատունի ըսաւ, որ ոչ ոք կրնայ ըսել, թէ երկրին ապահովութիւնը կաւարելի է ըսել, թէ երկրին մէջ ապահովական կատարելապէս ապահովականութիւն կը տիրէ: Ան շեշտեց, որ ապահովական որեւէ միջադէպ պէտք է երկրին ապահովական կառոյցին հակակշիռին տակ առնուի, որպէսզի անձնական բնոյթի թաղային կռիւներ քաղաքական բախումներու չվերածուին:

3. Բագրատունի քաղաքականական ընտրութիւններուն մասին խօսելով ըսաւ, որ այդ ընտրութիւնները կը տարբերեն երեսփոխանական ընտրութիւններէն, որովհետեւ անոնք քաղաքական ինքնաշարժութեան կառոյցին հակակշիռին տակ առնուի, որպէսզի անձնական բնոյթի թաղային կռիւներ քաղաքական բախումներու չվերածուին:

3. Բագրատունի քաղաքականական ընտրութիւններուն մասին խօսելով ըսաւ, որ այդ ընտրութիւնները կը տարբերեն երեսփոխանական ընտրութիւններէն, որովհետեւ անոնք քաղաքական ինքնաշարժութեան կառոյցին հակակշիռին տակ առնուի, որպէսզի անձնական բնոյթի թաղային կռիւներ քաղաքական բախումներու չվերածուին:

3. Բագրատունի քաղաքականական ընտրութիւններուն մասին խօսելով ըսաւ, որ այդ ընտրութիւնները կը տարբերեն երեսփոխանական ընտրութիւններէն, որովհետեւ անոնք քաղաքական ինքնաշարժութեան կառոյցին հակակշիռին տակ առնուի, որպէսզի անձնական բնոյթի թաղային կռիւներ քաղաքական բախումներու չվերածուին:

ՄԱԿ-Ի ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԻ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ՄԱՅՔԸԼ ՈՒԻԼԻԲՄԶ ԿԱՅՑԵԼԷ ՉՕՐ. ԱՌԻՆԻ

Փոփոխութիւն եւ բարեկարգում համախմբումին նախագահ, երեսփոխան զոր. Միշել Սլեյման երկ կէսօրին Ռապիի մէջ ընդունեց Լիբանանի մէջ ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարի անձնական ներկայացուցիչ Մայքըլ Ուիլիզմը, որուն հետ քննարկեց երկիրը յուզող իրադարձութիւնները, ինչպէս նաեւ կառավարութեան կազմութեան առնչուող հարցերը:

Հանդիպումին ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Ազգային ազատ հոսանք կուսակցութեան դիւանագիտական յարաբերութեանց պատասխանատու Միշել Տը Շատաբեան:

Ուիլիզմը հանդիպումէն ետք նկատել տուաւ, որ զոր. Սլեյմանի հետ հանդիպումը շատ լաւ ընթացած է եւ աւելցուց, որ հանդիպումին ընթացքին քննարկուած է կառավարութեան կազմութեան հարցը:

Ուիլիզմը մշեց, թէ ինք զոր. Սլեյմանի յայտնած է իր գորակցութիւնը լիբանանեան քաղաքական տարբեր ուժերուն կողմէ երկխօսութեան միջոցին դիմելու առումով: Ան մաղթեց, որ մօտիկ ապագային կարելի ըլլայ յանգիլ նոր կառավարութեան մը կազմութեան:

Ուիլիզմը որուտեց եւ բարձր գնահատեց զոր. Սլեյմանի եւ Նշանակեալ վարչապետ Սաատ Հարիրիի միջեւ տեղի ունեցած երկխօսութիւնը աւելցնելով, որ Լիբանան կը գտնուի վճռորոշ շաբթուան մը մէջ, որուն ընթացքին կարելի պիտի ըլլայ յանգիլ լուծումներու եւ հիմնական որոշումներու, որոնք պիտի արդիւնաւորուին նոր կառավարութեամբ մը:

Ուիլիզմը դիտել տուաւ, որ զոր. Սլեյմանի հետ քննարկած է նաեւ հարաւային Լիբանանի մէջ տիրող կացութիւնը, որ զոր. Սլեյմանը մտահոգութիւններն է: «Մենք անհրաժեշտ կը նկատենք, որ հարաւային Լիբանանը ըլլայ կայուն եւ ապահով վայր մը: Իսկ ինչ կը վերաբերի Թայրֆելտի մէջ արձանագործուած պայմանին, ապա լիբանանեան բանակն ու ՖիւհիԼ-ի ուժերը այդ հարցին գծով հետաքննութիւն բացած են, եւ պէտք է սպասել այդ հետաքննութեանց արդիւնքներուն», ըսաւ ան:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐԸ ԼՈՒՐԵՐ

● ԿԵՐԱՆՇԱՆԱԿՈՒՄԸ վարչապետ

Սաատ Հարիրի նախանցեալ երեկոյ այցելեց Պիքֆայա. ուր ան հանդիպում մը ունեցաւ Փաղանգաւոր կուսակցութեան ղեկավար Ամին ժեմայէի հետ: Քիչ առաջ ժեմայէ «Էլ. Պի. Սի.» պատկերասփիւռին իր կատարած յայտարարութեան մէջ մշեց, որ Հարիրիի հետ իր ունեցած հանդիպումէն բացալայտուած է. թէ տակաւին ոչինչ հաստնցած է կառավարութեան կազմութեան գործընթացը դիւրացնելու առումով:

● ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարար Ֆաուզ Սալլուխ ակնարկելով հարաւային Լիբանանի մէջ անցեալ երկուշաբթի օրուան պայթումին դէմ Իսրայէլի կողմէ ՄԱԿ-ի ներկայացուած բողոքին, յայտնեց, որ Թայրֆելտի մէջ արձանագործուած պայմանին մասին լիբանանեան բանակն ու ՖիւհիԼ-ի ուժերը հետաքննութիւն բացած են. ան աւելցուց, որ ինք պիտի սպասէ այդ հետաքննութեան արդիւնքներուն ապա յարմար միջոցառումներուն դիմէ:

● ԸՆԹԱՅԱՄԱՐՏ վարչապետ Ֆուատ Սիմիորա մշեց, որ Լիբանանի մէջ հաշտութեան ընդհանուր մթնոլորտ մը գոյութիւն ունի, սակայն մարտահրաւրները տակաւին մեծ են:

● ՀԸԶՊԼԼԱՄԻՆ հոգեւոր պետ սէյիտ Սոհաժետ Հիւսէյն Ֆատալլա նկատել տուաւ, որ արաքական աշխարհին մէջ ժողովրդավարութիւնները տեղոր են. ան աւելցուց, որ եթէ մոյնիսկ ժողովրդավարութիւնը կիրարկուի, ապա ան այլանդակուած կերպով կը գործադրուի:

● ՆԱԼԻԿԱՄԻՆ միւլֆի շէյիտ Սոհաժետ Ռաշիտ Քապպանի ընդունեց Լիբանանի մէջ Եգիպտոսի դեսպան Ահմետ Պրտիւնի, որուն հետ քննարկեց լիբանանեան եւ շրջանային շարք մը հարցեր: Հանդիպումէն ետք Պրտիւնի յայտնեց, որ լիբանանեան երեքը քաղաքական իրադարձութիւններուն միջամուխ չըլլալու իրականութիւնը միշտ ալ հաստատ եղած է Գա-

հիրի համար:

● ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ Ուալիտ ժոմպլաթ «Սաֆիր» օրաթերթին հետ իր ունեցած հարցազրոյցին ընթացքին յայտնեց, որ Իսրայէլ պատժառաքանութիւններ կը փնտռէ Լիբանանի ապահովութիւնը ցնցելու համար եւ աւելցուց, որ հարկ է լիբանանեան բանակը զինել հակաօդայիններով:

● ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ բանակը հաղորդեց, որ նախաճեալ երեկոյեան Ջուբի շրջանին մօտ ծովուն մէջ գտնուող ձկնորսական նաւակ մը հրդեհեց: Հաղորդագրութիւնը մշեց, որ լիբանանեան ծովուծն ու քաղաքացիական ապահովութեան ուժերը անձն ջանք ի գործ դրած են մարելու հրդեհը եւ այդ նաւակը հեռացնելու քարիւղ փոխադրող հսկայ նաւէն, որ անոր մօտ կը գտնուէր: Բանակը նկատել տուաւ, որ նաւակը կարելի եղած է միմիայն ցամաք հասցնել, առանց ռեւէ մէկուն ֆիզիքական վնաս հասնելու:

● ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ եւ առեւտուրի նախարար Սոհաժետ Սաֆատի նախագահեց Ընկերային ապահովագրութեան ազգային սնտուկին նիստին (տաւան), որուն ընթացքին քննարկեց տաւանին վերաբերող հարցեր:

● «ՆԱԼԻԿԱ» կայքէջին համաձայն, Սուրիոյ նախագահ Պաշշար Ասատ ընդունեց Լիբանանի ընդհանուր ապահովութեան նախկին ընդհանուր տնօրէն զոր. ժեմի Սէյիտը, որուն հետ ունեցաւ մէկուկէս ժամ տեւած հանդիպում մը:

● ՓԱՂԱՆԳԱՒՈՐ կուսակցութեան երեսփոխան Ֆետի Հապըր յայտնեց, որ հաղորդակցութեան միջոցներու նախարարութիւնը պիտի նկատուի հանրապետութեան նախագահին յանձնուելիք նախարարութիւններէն մէկը:

● «ԱՆՈՒՐ» օրաթերթին համաձայն, Հրգալալ յայտնած է. թէ ինք իր նախարարներ պիտի չձեռն. միմիայն որ Սաատ Հարիրի երեսփոխան զոր. Միշել Սլեյմանի հետ իր խորհրդակցութիւնները չաւարտէ:

ԱԿՆԱՐԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՏԵՍԱԻ ԵՒ ԼՍԵՅ ԹՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՀԻՐԵՆԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրքիոյ վարչապետ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողան Թուրքիոյ մէջ Հայաստան-Թուրքիա ֆութպոլի մրցումն մէկ օր առաջ յայտարարած էր, որ «Հայաստանի նախագահն ու մարզիկները պիտի տեսնեն, թէ ինչ կը նշանակէ «թրքական հիւրընկալութիւնը», եւ իսկապէս ալ ոչ միայն Հայաստանի նախագահն ու մարզիկները տեսան թուրք ժողովուրդի հիւրընկալութեան ինչ ըլլալը, այլ նաեւ Հայաստանն ու ամբողջ աշխարհը։

14 հոկտեմբերին Պուրսայի մէջ ապահովական խիստ միջոցառումներ որդեգրուած էին արգելք հանդիսանալու համար որեւէ անախորժ դէպքի, որ կրնայ մրտտել հայ եւ թուրք ժողովուրդներու «երբայրացման» փայլուն գործընթացը, բայց եւ այնպէս, թուրքերը քարկոծեցին իրենց պանդոկէն մարզադաշտ ուղղուող հայ լրագրողներուն պատշաճ, Հայաստանի քայլերգը սուլողի, կոպիտ արտայայտութիւններու եւ բացազանչութիւններու ենթարկեցին, հայ լրագրողներուն հազար ու մէկ ենդութիւն տուին, անոնց արգիլեցին Եռագոյնը պարգել, իսկ Պուրսա քաղաքը թրքական դրօշակներու կողքին ողողուած էր ազրպէյճանական դրօշակներով։

Այս բոլորէն մէկ օր ետք Էրտողան «Սի. Էն. Էն. Թիւրք» ին յայտարարեց. «Հայաստանը տեսաւ թուրք ժողովուրդի հիւրընկալութիւնը»։

Իսկապէս ալ Հայաստանը ոչ միայն տեսաւ, այլ նաեւ լսեց թուրք ժողովուրդի հիւրընկալութիւնը։ «Հ1»-ն Հայաստան-Թուրքիա մրցումին հետեւող ակնդիրները յստակ լսեցին Հայաստանի քայլերգին հանդէպ թուրքերուն վարուելակերպը։ Սակայն, անհասկնալի մնաց, թէ «Հ1» ինչո՞ւ Հայաստանի քայլերգը հնչած ատեն յանկարծ սփռումի ծայրը փակեց, մանաւանդ որ ակնդիրները արդէն իսկ լսած էին թուրքերուն սուլողները եւ բացազանչութիւնները։ Այդ բոլորէն ետք ինչո՞ւ փակել ծայրը։ Արդէն ուշ էր եւ անիմաստ։ Հայ ակնդիրներն թուրքերուն «հիւրընկալութիւնը» ծածկելու այդ փորձը անտեղի էր։ Արդեօք կատարուածը թուրքերուն հիւրընկալութեան վարկը փրկելու փո՞րձ մըն էր, թէ նախագահին վարած քաղաքականութեան վրայ անոր ունեւալիք ժխտական ազդեցութենէն փախուստ տալու անճարակ հնարք մը։ Յամենայն դէպս հայկական գաղթօճախներ նախագահ Սարգսեանի շրջապտոյտի ընթացքին նախագահին վարկը փրկելու փորձերէն ետք կատարուած այս քայլը եկաւ «յաւելեալ փայլք մը տալու» «Հ1»ի հաւաստիութեան վարկին։

ՎԱՀՐԱՄ ԷՄՄԵԻԵՆԸ

ՏԵՍԱԿԵՏ

ԱՐԺԱՆԱՅԱՐ ԽՈՍՏԱՅՈՒԱԾԻՆ (ՄՍԱԾ ԵՍ, ԿԸ ՄՏԵՍ, ԵՒ ՊԻՏԻ ՀԱՐՈՒՆԱԿԵՍ ՄԵՆԸ)

Անուշ ըլլա՞յ։
Հալալ է քեզի «թրքական հիւրընկալութիւնը».

իսկապէս, արժանի ես աւելիին։
Սիրելի պարոն նախագահ, դուն չէի՞ր, որ Պուրսա մեկնումիդ նախորեակին կը յայտարարէիր, որ «Թուրքիա չգնալու պատճառ չեն տեսնում»։

Բնական է, որ չտեսնես։
Բայց ես կուսակցութեանդ ազնուաբարբառ փոխնախագահին անուանարկումով «հայութեան տակամբս», միամիտս, ցնորամիտս, մէկ պատճառ կը տեսնէի։

Ընդամենը երկու շաբաթ առաջ կ'ըսէիր, որ եթէ Հայաստանի սահմանը չբացուի Թուրքիա չես երթար։
Կրկնեցիր այդ խօսքերդ, նախագահական աշխատակազմդ մինչեւ վարչապետն ու քու քաղաքականութեանդ հետեւող նախարարները, Ազգային ժողովէն մինչեւ քու հովանիիդ տակ գործող թերթերն ու լրագրողները կրկնեցին հալկնեցին մայր հաւաստիքդ, ընդգծելով նախագահի սկզբունքային եւ անզիջող կեցուածքը։
Հաւատացի՞մ. չեմ գիտեր։

Բայց այդպէս ծեսացուցին, հաւաստեցին, եւ հաւատալ տուին։

Ես ալ «տականքս», միամիտս հաւատացի։

Բայց թուրքը շարունակեց ըսել սահմանը չի բացուիր, մինչեւ Ղարաբաղը վերադարձնես։

Ան ալ կրկնեց ու կրկնեց, հաւաստեց ու վստահեցուց։

Թուրքը սահմանը չբացաւ։ Եւ դուն... Գացիր։

Եւ ինչո՞ւ չերթալու պատճառ տեսնես։

Ի վերջոյ, միակ պատճառը գէթ ժողովուրդիդ տուած խօսքդ էր։

Թուրքը խօսքին տէրը մնաց, բայց ոչ դուն, նախագահ։

Ազգային քայլերգիդ նկատմամբ վերաբերումը, դրօշիդ ու քեզի ընկերակցող պատուիրակութեան խայտառակութիւնը, քարկոծումը...

Ըստ երեւոյթին, թուրքը ցուցաբերեց քեզի եւ քեզի ընկերակցող պատուիրակութեան նկատմամբ իր յարմար տեսածը։

Նոյնը ծեսով կը դիմաւորէի ես քեզ։

Որովհետեւ ըսիր, թէ սահմանը որ չբացուի, չես երթար, բայց գացիր։

Որովհետեւ ստեցիր սեփական ժողովուրդիդ այնպէս ինչպէս որ ստեցիր, երբ ըսիր, թէ «արձանագրութիւններուն նախապայմաններ չկան»։

Ալ ինչպէս ս հաւատամ, երբ կ'ըսես, թէ ոչ Ղարաբաղը կը գիջիս, ոչ ալ Հայաստանութեան փաստը։

Փաստը այն է, որ ստած ես, կը ստես եւ պիտի շարունակես ստել։

ԲԵԿՈՐ ՏՆԿԱՆՔԻ

ՎԵՐՋՈՒՄ ԷԼ ԿԸ ԾԻԾԱՂԻ՞...

«Պատկերացրէ՛ք Պրագիլիայի հոքիի հաւաքականը խաղայ Զանատայի հոքիի հաւաքականի հետ։ Ո՞վ կը յաղթի»։

Հարցը պատասխան չի ենթադրում, իսկ հեղինակը Էդուարդ Շարմազանովն է, ով այսօր լրագրողների հետ խօսել է հայկական դիւանագիտութեան եւ երկուսն խաղի մասին։ Նոյն թեմայի շուրջ նոյն ակումբում տեսակետներ են յայտնել նաեւ Ժառանգութիւն խմբակցութեան ղեկավարներ Արմէն Մարտիրոսեանն ու Ստեփան Սաֆարեանը։ Վերջինի կարծիքով, ինչպէս ֆութպոլում, այնպէս էլ դիւանագիտութեան մէջ, Թուրքիան յարձակուող է, իսկ Հայաստանը պաշտպանուող։

Ժառանգութիւն խորհրդարանական խմբակցութեան ղեկավար Ստեփան Սաֆարեանը. «Թուրքիա-Հայաստան ֆութպոլային խաղից մեծ սպասելիքներ չի ունեցել, բայց Հայաստանի հաւաքականի պարտութիւնից չի տխրել»։

Ստեփան Սաֆարեան, Աժ Ժառանգութիւն խմբակցութեան ղեկավար. «Որովհետեւ ֆութպոլում ամեն

ինչ հնարաւոր է սկսել նորից, քաղաքականութեան մէջ մենք չենք կարող նորից սկսել։ Դառնալու ենք այս արձանագրութիւնների պատանդը»։

Շարմազանովը յիշեցնում է, որ ՖԻՖԱ-ի վարկանշիշային աղիւսակում Թուրքիան շատ աւելի բարձր դիրքերում է, քան Հայաստանը, եւ հայ ֆութպոլիստները արեցին, ինչ կարող էին։

Էդուարդ Շարմազանով, Աժ Հայաստանի Հանրապետական կուսակցութեան (ՀՀԿ) խմբակցութեան քարտուղար. «Մեր ֆութպոլիստները ոչ թէ չէին ուզում խաղալ, ուղղակի այսքան են խաղում։ Կայ մակարդակների խտրիւր»։

Պարտութիւնը ֆութպոլում՝ Շարմազանովը հիմնաւորում է, իսկ գնահատականները, թէ Հայաստանը նաեւ դիւանագիտական պարտութիւն է կրել, չի կիսում։

Էդուարդ Շարմազանով, Աժ ՀՀԿ խմբակցութեան քարտուղար. «Ցիրիկիւսեան գործընթացը ցոյց տուեց, որ հայկական դիւանագետները պատրաստուած են»։

Ստեփան Սաֆարեան, Աժ Ժառանգութիւն խմբակցութեան ղեկավար. «Գնացել են Ցիրիկի, որ անեն յայտարարութիւն եւ չեն անում։ Անունագն ապշած եմ, թէ ոնց կարելի է սա յաղթանակ կոչել։ Դու չես թողել, որ Թուրքիան յայտարարութիւն անի, բայց քեզ էլ չեն թողել անես»։

Ժառանգութիւնը պնդում է, որ Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրն ու հայ-թուրքական արձանագրութիւնները կապուած են, Շարմազանովը բացատրում է, որ նոյնիսկ ԵԱՀԿ Մինսքի խմբի համախաղաքի երկրների արտաքին գործոց նախարարների ներկայութիւնը արձանագրութիւնների ստորագրման պահին, դրա վկայութիւնը չէ։

Աւագ հանրապետականների մնան՝ Շարմազանովն էլ է կարծում, որ ծիշը կը լինի, եթէ արձանագրութիւնները առաջինը վաւերացուեն Թուրքիայի խորհրդարանում, իսկ երբ հետքը հասնի հայկական օրէնսդրին, ՀՀԿ-ն միանշանակ կողմ կը քուէարկի։

Ժառանգութիւնը դէմ էր լինի, իսկ Ստեփան Սաֆարեան չի պատկերացնում իր մասնակցութիւնը արձանագրութիւնները վաւերացնող նիստին։

Ստեփան Սաֆարեան, Աժ Ժառանգութիւն խմբակցութեան ղեկավար. «Այդ պատմական դաւաճանական նիստին մասնակցելու ցանկութիւն չունեմ»։

Ինչ անուն կ'ունենայ ֆութպոլային դիւանագիտութեան յաջորդող փուլ հայ-թուրքական յարաբերութիւններում. դեռ պարզ չէ. առաջինը անարտուեց ֆութպոլային պարտութեամբ, բայց ժպիտով։

Ինչու էր այդքան ջրմը ժպտում նախագահ Սերժ Սարգսեանը, երբ գնդակը առաջին անգամ յայտնուեց Հայաստանի դարպասում, հարցրեց լրագրողը Էդուարդ Շարմազանովին։

Էդուարդ Շարմազանով, Աժ ՀՀԿ խմբակցութեան քարտուղար. «Եզդեցիկ կոլ էր. ժպտում էր։ Վայելում էր գեղեցիկ ֆութպոլի հաճոյքը»։

«ԵՐԿԻՐ ՄԵՏԻԱ՝

ՁՈՔԱՔ ՊԼԱԹԻ ԾՐԱԳԻՐԻ ՀՐԶԱԳԻԾԻՆ ՄԷՋ

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ

«Պէյրուք 2009-ի համաշխարհային գիրքի մայրաքաղաք» ձեռնարկներու ծիրին մէջ, հովանաւորութեամբ եւ ներկայութեամբ Լիբանանի ընթացաւարտ վարչապետ Ֆուատ Սիմիրայի, կազմակերպութեամբ Լիբանանի պետական բարձրագոյն երաժշտանոցին եւ Ջոքաք Պլաթի ծրագրի յանձնախումբին «Փիւնիկեան աշուրեմէն մինչեւ Ջարթօնք ծամբաներ եւ դէմքեր», երէկ հինգշաբթի, 15 հոկտեմբերի երեկոյեան ժամը 8:00-ին վարչապետարանին մէջ տեղի ունեցաւ արեւելեան արաբական երաժշտական ձեռնարկ կատարողութեամբ Լիբանանի պետական նուագախումբին, ղեկավարութեամբ Ուալիտ Ղըմիէի։

Պաշտօնական հիւրերու կարգին էր Լիբանանի Հայոց թեմի առաջնորդ Գեղամ Եպս. Խաչերեան։

Կազմակերպիչ յանձնախումբի անունով խօսք առաւ «ԱՊԱ» համալսարանի պատասխանատու Սերժ Եազիժի։ Ան նկատել տուաւ, որ Ջոքաք Պլաթի ծրագիրը յատուկ երեւոյթ մըն է, որ կը նպաստակաղրէ աշխուժացնելու ներքին առեւտրական շրջանները ժըմէլզէն մինչեւ Այն Սըրէյսէ եւ Ջոքաք Պլաթը, որ յատուկ շրջան մըն է։ Այս ծրագիրը յատուկ է, որովհետեւ իր տեսակին մէջ առաջինն է Լիբանանի մէջ. անկա կը

միտի աշխուժացնել շրջանները մշակոյթի միջոցաւ։ Մէկ տարուան վրայ երկրորդ ծրագիրով շնչտը պիտի դրուի մշակոյթի պահպանման եւ վերականգնման վրայ։ Ջոքաք Պլաթի բոլոր պողոտաներուն վրայ, որպէսզի ժողովուրդը վերսկսի ճանչնալ շրջանը, դպրոցները, հաստատութիւնները եւ կարենայ պահպանել իր մշակոյթը։

Իր խօսքի ատարտին ան շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց, որոնց սատարեցին ծրագրի յաջողութեան, ինչպէս Սիրէյ Խանմարեան եւ ուրիշներ։

Յայտագիրը կը բովանդակէր 14 յօրնումներ զանազան երաժիշտներու ստեղծագործութիւններէ, ինչպէս Ուալիտ Ղըմիէի, Անտրէ Հաժ, Մոհամմետ Ֆաուզի, Ջաքի Նասիֆ, Անթուան Ֆառահ, Ուալիտ Նահրա, Ալի Խաթիպ, Ժոզէֆ Քարամ։

Նուագախումբը բաղկացած էր 51 անդամներէ, որոնք ղեկավարութեամբ Ուալիտ Ղըմիէի մեկնաբանեցին արեւելեան արաբական եղանակներու փունջ մը ինչպէս «Սուլթանա», «Ջաման», «Ղաժարիյէ», «Եա Լէյլ», «Դիլէ Ուարտ» եւ այլն, զանազան երաժշտական գործիքներով, ինչպէս քամանչա, քանոն, ուտ, ձեռնաղաշնակ, չէլլօ, քիպոտ, եւ այլն։

ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՏԵՍԱԿՑԵՑԱԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱԴՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Լիբանանի մէջ Իրանի դեսպան Սուհամմէտ Ռիտա Հիպանի, 15 հոկտեմբեր 2009-ին այցելութիւն տուաւ Արամ Ա. կաթողիկոսին, Ամբիլիասի Սայրավանքին մէջ։

Լիբանանի քաղաքական իրադարձութիւններու մասին խորհրդակցելու համար Ամբիլիաս ժամանած դեսպան Հիպանի, կաթողիկոսին փոխնախագահ Լիբանանի աթուր կացութեան գծով իր քաղաքական պատկերացումը։ Ապա ըսաւ, թէ իր պաշտօնավարութիւնը վերջ գտած ըլլալով Լի-

բանանի մէջ, եկած է իր շնորհակալութիւնը յայտնելու անցնող տարիներու ընթացքին վեհափառ հայրապետին ցուցաբերած հետաքրքրութեան ու գործակցութեան համար։ Ան բարձր գնահատանքով յիշեց իրանահայ համայնքի կաթուր ու ներդրումը Իրանի կեանքին ու բարգաւաճման։

Արամ Ա. իր կարգին, կաթուրութեամբ շնչտեց մեր եկեղեցւոյ ու յատկապէս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան գործակցութիւնը Իրանի Իսլամական Հանրապետու-

թեան հետ. միջկրօնական ու յատկապէս քրիստոնեայ-իսլամ երկխօսութեան կալուածին մէջ։ Հիմնադրեց, 15 հոկտեմբեր 2009-ին, Ամբիլիասի Սայրավանք այցելող քաղաքական անձնաւորութիւններու շարքին էին Ուաշինկթընի մէջ Լիբանանի նախկին դեսպան Սիմոն Քարամ, ինչպէս նաեւ Ասորի համայնքի Լիկայի նախագահ Հապիպ Աֆրամ։

Արամ Ա. կաթողիկոսի եւ դեսպան Քարամի միջեւ տեղի ունեցած Շաբ.ը՝ էջ 9

ՄԻՒՌՈՆՈՐՀՆԷՔ

Հանդիսապետութեամբ՝

Ամենապատիւ եւ Գերերջանիկ Տէր Ներսէս Պետրոս ԺԺ. Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց Կաթողիկոս Պատրիարքի

Մասնակցութեամբ՝

Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Սինհոդոսական Հայրերուն

18 Հոկտեմբեր 2009, ժամը 10:30ին Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ - Ս. Եղիա Աթոռանիստ եկեղեցի, Տըպպաս հրապարակ - Պէյրուք

Մասնակցութեամբ՝

Հայ Կաթողիկէ ժողովրդապետութիւններուն եւ «Կոունկ» Պատրիարքական երգչախումբին, Ղեկավարութեամբ՝ Դկտ. Էտուար Թորիկեանի

ԻՆԸ ԶԱՅԼԵՐ, ՉՈՐՍ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՊԵՏՔ Է ԱՌՆԷ ՆԱԽԶԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԱԷՐԱՑՆԵԼԸ

Հայաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ յարաբերութիւնները «բնականացնելու» փորձերուն առաջին քայլը՝ արձանագրութիւններուն ստորագրութիւնը, Յիւրիխի մէջ 10 հոկտեմբերին գրեթէ պիտի ծախողէր, երբ երկու երկիրներու արտաքին գործոց նախարարները դէմ կեցան իրարու յայտարարագիրներուն, զորս անոնք պիտի ներկայացնէին ստորագրման արարողութիւնէն ետք:

Տրուած ըլլալով, որ իւրաքանչիւր կողմ իրաւունք ուներ վերանայելու միւսին փակման խօսքը, Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարը բողոքեց, թէ թրքական կողմը ծրագրած էր վեր առնել ոչ անհրաժեշտ հարցեր Ղարաբաղի եւ պատմական յանձնաժողովին վերաբերեալ: Իր կարգին, Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարը դէմ կեցաւ իր հայաստանցի պաշտօնակիցին այն պնդումին, թէ երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութիւններու հաստատումը հիմնուած էր «որեւէ նախապայման»ի վրայ:

Աւելի քան երեք ժամ տեւած բանակցութիւններէ ետք, Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Յիլըրի Էլիսթըն, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով եւ այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ յաջողեցան ճնշում բանեցնել Հայաստանի եւ Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարներուն վրայ, որ ստորագրեն արձանագրութիւնները՝ առանց փակման խօսքեր արտասանելու:

Հակառակ հայկական հանրային կարծիքի մեծաւիթ դատողութեան, թէ Հայաստանի ղեկավարութիւնը անընդունելի զիջումներ կը կատարէ, արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեան ստորագրեց արձանագրութիւնները Յիւրիխի մէջ:

Ստորագրուած արձանագրութիւնները հիմա պէտք է յանձնուին Հայաստանի եւ Թուրքիոյ խորհրդարաններուն՝ վաւերացման համար: Սակայն նախքան այդ վերջնական քայլին դիմելը՝ հայկական կողմը պէտք է նկատի առնէ հետեւեալ ինը քայլերը՝ կարելի եղածին չափ մեղմացնելու համար արձանագրութիւններուն պատճառելիք վնասը հայկական շահերուն:

1) Ոչ կառավարական կազմակերպութիւնը ու կամ ընդհանրապէր քաղաքական կուսակցութիւն մը պէտք է քրեական գործ յարուցէ Հայաստանի սահմանադրական ատենանի մօտ՝ արձանագրութիւններուն սահմանադրականութիւնը ստուգելու համար: Այս նախաձեռնութիւնը անշատ է այն օրինական պահանջէն, թէ Սահմանադրական ատենանք դատավճիռ արձակէ որեւէ միջազգային համաձայնութեան մը Հայաստանի սահմանադրութեան համաձայն ըլլալուն կամ չըլլալուն մասին:

2) Նախքան այդ արձանագրութիւնները քննարկելը՝ Հայաստանի խորհրդարանը պէտք է սպասէ տեսնելու համար, թէ Թուրքիոյ խորհրդարանը պիտի վաւերացնէ՝ զայն, թէ՛ ոչ:

3) Եթէ Թուրքիոյ խորհրդարանը չյաջողի վաւերացնել արձանագրութիւնները «տրամաբանական ժամանակամիջոցի մը ընթացքին», Հայաստանի կառավարութիւնը պէտք է գտնուի անվաւեր եւ չեղեալ համար:

4) Հայաստանի խորհրդարանը պէտք է վաւերացնէ արձանագրութիւնները, եթէ Թուրքիոյ խորհրդարանը որեւէ վերապահումներ կամ նախապայմաններ կցէ անոր վաւերացման ժամանակ:

5) Հայաստանի կառավարութիւնը պէտք է խորհրդարանական քննարար-

կումէ ետ քաշէ այդ արձանագրութիւնները, եթէ Թուրքիոյ խորհրդարանը անոր վաւերացումը կապէ անկապ հարցերու հետ, ինչպէս, օրինակ, Արցախի բանակցութիւններուն կամ Հայոց ցեղասպանութեան:

6) Հայաստանի խորհրդարանը պէտք է աւելցնէ նախապայման մը արձանագրութիւններուն՝ Նշելով, որ անոնք անվաւեր եւ չեղեալ պիտի համարուին, եթէ վաւերացնելէն ետք Թուրքիա չբանայ Հայաստանի հետ իր սահմանը վաթսուս օրուան համաձայնուած պայմանաժամին ընթացքին, կամ եթէ ան փակէ սահմանը զայն բանալէ ետք: Իրականութեան մէջ նախագահ Սարգսեան յանձնառութիւն վերցուց աւելցնելու այս ձեւի նախապայման մը՝ ի պատասխան իմ կողմէ կատարուած առաջարկի մը, 4 հոկտեմբերին, Լոս Անճելըսի մէջ ամերիկահայ ղեկավարներու հետ տեղի ունեցած հանդիպումին:

7) Նախքան արձանագրութիւնները վաւերացնելը՝ Հայաստանի խորհրդարանը պէտք է վաւերացնէ օրէնք մը, ըստ որուն՝ ապօրինի պէտք է ըլլայ որեւէ կառավարական մարմինի կամ գործակալութեան մը համար մասնակցիլ որեւէ նախաձեռնութեան, որ հարցականի տակ կ'առնէ Հայոց ցեղասպանութիւնը: Այս օրէնքը հակասած է՝ ըլլալ թուրք ղեկավարներու կողմէ կատարուած այն յայտարարութիւններուն, թէ՛ արձանագրութիւններուն մէջ Նշուած պատմական ենթադրանքաւորողութիւնը պիտի վերաբնէ Հայոց ցեղասպանութեան իրականութիւնները:

8) Հայաստանի խորհրդարանը պէտք է չիւստիւրուած համարէ որեւէ հայաստանցի պաշտօնատար, որ կը բանակցի, կը ստորագրէ կամ կը վաւերացնէ Արցախի հետ կապուած տարածքային որեւէ զիջում: Այդ մէկը ամուր կերպով կը փակէ այն դուռը, ուրկէ թրքական կողմը շարունակ պահանջներ կը ներկայացնէ Արցախի վերաբերեալ հայկական զիջումներու՝ նախքան արձանագրութիւններուն վաւերացումը:

9) Հայաստանի խորհրդարանը պէտք է հորինողային Հայաստանի կողմէ պարտադրաբար ստորագրուած Կարսի դաշնագիրը անվաւեր եւ չեղեալ համար: Անգամ մը, որ Կարսի դաշնագիրը չեղեալ համարուի, արձանագրութիւններուն մէջ Նշուած Հայաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող սահմանը գծող **յարակից (կապ ունեցող)** միջազգային դաշինքներու վերագրումը այլեւս վաւերական պիտի չըլլայ եւ, հետեւաբար, անկարելի պիտի չդարձնէ ապագայի հայկական հողային պահանջները Թուրքիայէն:

Հրամայական է, որ Հայաստանի իշխանութիւնները չեն կրնար վերոնշեալ քայլերը, որովհետեւ արձանագրութիւնները պաշտպանելու համար պարզապէս բերանացի բացատրութիւններ տալը չ'ոչնչացնէր անոնց մահացու ազդեցութիւնները:

Տրուած ըլլալով, որ Հայաստանի ղեկավարները պատրաստ չեն կամ չեն կրնար վերաբանակցելու եւ բարեփոխելու այդ արձանագրութիւնները այն միջազգային ճնշումներուն պատճառով, զորս իրենց վրայ դրուած են, ինչպէս տեսանք Յիւրիխի **թատերախաղին**, առնուազն կրնան քայլեր առնել՝ սահմանափակելու համար Հայաստանի ազգային շահերուն հասցումը վնասը:

ՅԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆ

«Զալիֆորիսիա Զուրիդը»ի խմբագիր

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ «ԿԱՐԿԱՉ» ԵՒ «ԱՅԳ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԵՐ ԻՐԱՅԱՏՈՒԿ ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Համազգայինի «Կարկաչ» երգչախումբի պատանեկան բաժնի եւ «Այգ» երիտասարդական երգչախումբի 2009-2010 տարեշրջանի վերամուտները եղան Նշանակալից: Արդարեւ, ուրբաթ, 2 հոկտեմբեր 2009-ին, երգչախումբերուն անդրանիկ փորձերուն ներկայ գտնուեցան արձանախանայ զաղութի ականաւոր դէմքերէն՝ խմբավար եւ երգահան Ժան Ալմուխեան, որ այդ օրերուն կ'այցելէր Լիբանան: Հիւրին կ'ընկերանար պատմաբան Երուանդ Փամպուքեան:

«Կարկաչ»ի եւ ապա «Այգ»ի փորձերուն խմբավար Չաքար Զէյհիշեան ներկայացուց օրուան հիւրը, որ հիմնադիրն է Արժանթինի 50-ամեայ «Արաքս» երգչախումբին, ապա հակիրճ ձեւով պատմականը ըրաւ 12-ամեայ «Կարկաչ» երգչախումբին եւ Նորակազմ «Այգ»ին, որոնք ի մօտոյ կը պատրաստուին համերգային պտոյտ մը կատարել դէպի Կիպրոս:

Ժան Ալմուխեան, իր կարգին, յայտնեց իր ուրախութիւնը եւ խօսեցաւ երգի եւ ընդհանրապէս մշակութի կարեւորութեան մասին եւ թելադրեց անոնց միշտ ըլլալ երգի եւ մասնաւորաբար հայ՝ երգի պահպանները:

Ի տես այս խանութիւններէն՝ ան սրտաբուխ նուիրատուութիւն մը կատարեց երգչախումբերուն:

Շնորհակալութիւն եւ վարձք կատար, սիրելի բարեկամ «Կարկաչ»ի:

«ԿԱՐԿԱՉ» ԵՒ «ԱՅԳ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԵՐՈՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՍԳՈՅ ԵՐԹ

Հոկտեմբերի 11-ին Երեւանում տօն էր... Նշուում էր Երեւանի հիմնադրման 2791-ամեակը: Քաղաքի տարբեր մասերից երեւանցիները շտապում էին Հանրապետութեան հրապարակ՝ մասնակից լինելու Երեւանի տօնին: Ցաւօք, բնակիչների տրամադրութիւնը այնքան էլ տօնական չէր...

Հրապարակի «տօժացող» մթնոլորտի ներքոյ երիտասարդների մի խումբ սգոյ երթ էր կազմակերպել՝ ի պատասխան հայ իշխանաւորների՝ նախօրէին կատարած ազգավնաս. հակապատմական գործարքի: ՀՀ-ի երիտասարդական եւ «Նիկոլ Աղբալեան» ուսանողական միութիւնների շուրջ 100 երիտասարդներ, սեւ դրօշներով, սեւ երկգներ թելերին կապած՝ «Ոչ մի զիջում թուրքերին» կարգախօսով անցան Երեւանի փողոցներով: Սկսելով երթը ՀՀ-ի Հայաստանի Գերագոյն մարմինի շէնքից՝ երկու խմբերը անցան Արովեան, Թումանեան, Սայաթ Նովա, Վարդանանց, Խանջեան, Նալբանդեան, Մաշտոցի եւ այլ կենտրոնական փողոցներով ու կրկին վերադարձան երթի սկզբնակէտ:

Մարդաշատ փողոցներում գրեթէ բոլոր անցորդները մի պահ կանգնում էին. բջջային հեռախօսներով նկարում քաղաքը շրջապատող գոյնզգոյն դրօշների կողքով անցնող սեւ դրօշակալի երիտասարդներին, հայիոյանքի խօսքեր ուղղում մեր «Նոր եղբօր»՝ Թուրքիայի եւ նրա հետ դաշինք կազմած հայոց իշխանութեան հասցէին ու կրկին քայլերն ուղղում Հանրապետութեան հրապարակ՝ Երեւանի տօնը նշելու...

Իսկ դաշնակցական երիտասարդները հոկտեմբերի 11-ը յայտարարել էին սգոյ օր: Արձանագրութիւնների ստորագրումը սուգ է թէ նրանց. թէ իրականում ողջ հայ ժողովրդի համար. որովհետեւ այն ամբողջութեամբ սպառնում է մեր ազգային շահերին: Վտանգը մեծ է եւ գալիս է Թուրքիայից. գալիս է աշխարհից. գալիս է մեր անհեռատեւ իշխանութիւններից:

Դաշնակցական երիտասարդների կազմակերպած երթը լուսաբանում էին նաեւ Երեւանում գտնուող երթուղական «ATV» հեռուստաընկերութեան լրագրողները. որոնց տպաւորութիւնն այն էր. թէ Երեւանը մեծ տօնախմբութեամբ նշում է արձանագրութիւնների ստորագրման օրը. միայն մի քանի դաշնակցական երիտասարդներ կան. որ դժգոհ են: Նրանք այդպէս էլ չհասկացան. որ սա միայն Դաշնակցութեան պայքարն է. որ սա ողջ ժողովրդի պայքարն է. որովհետեւ տեղի ունեցածը վաճառում է ողջ հայութեան ապագան՝ նրա արդար պահանջները:

Դաշնակցականներն էլ կարող էին գնալ հրապարակ՝ անտոմս հաներգին մասնակցելու. կարծես ոչինչ չի եղել: Բայց այսօր, բացի իշխանութիւնից, իշխանմէտ տարրերից եւ իրեն ընդդիմադիր համարող ՀԱԿ-ից, ուրիշ ո՛վ ունի ուրախամալի սիրտ: Իսկ նրանք կարող են ուրախանալ, որովհետեւ երկուստեք ծրագրերն իրականացել են:

Սա միակ երթն է: Դեռ մինչեւ վաւերացումը ժամանակ կայ, եւ Դաշնակցութիւնն ու նրան միացած ուժերը ձեռքները ծալած չեն նստելու: Լինելու են երթեր. հանրահաւաքներ. բողոքի ցոյցեր:

Այդ ընթացքում իւրաքանչիւր պատգամաւորի դուռը թակելով՝ հնարաւոր կը լինի բացատրելու, որ իրենք պատասխանատու են պատմութեան առաջ: Ու այդ ժամանակ զուցէ մեր պատգամաւորները հասկանան, որ պէտք է շարունակ խղճի մօտք. այլ ոչ թէ վերելից եկած հիւմանի համաձայն: Հակառակ դէպքում. արձանագրութիւնների վաւերացումը վերջնականապէս կը թաղի մի օր էլ մեր պատմական հայրենիքում Անիի, Մուշի, Կարսի, Վանի եւ միւս քաղաքների հիմնադրման ամենակները նշելու երազը:

Նշենք. որ երթը կարող էր բաղկացած լինել հազարաւոր քաղաքացիներից. սակայն մասնակիցները ընդամենը 100 էին. որպէսզի չխախտուէր օրէնքի պահանջը:

Ս. ՅԱՎՈՐԵԱՆ

ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ԴՊՐԵՎԱՆՔԻ ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Կիրակի, 11 հոկտեմբերին, Անթիլիասի մայրավանքի վեհարանի դահլիճին մէջ տեղի ունեցած հանդիսութեան ընթացքին, Արամ Ա. կաթողիկոս պաշտօնապէս բացուած յայտարարեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան դպրեվանքի կրթական 80-րդ տարեշրջանը:

Աւանդութեան համաձայն, Նոյն օրը Մայր տաճարին մէջ պատարագեց դպրեվանքի տեսուչ Շահէ եպս. Փանոսեան: Տեսուչ սրբազանը, մեկնելով Զրիստոսի խօսքէն, թէ դուք էք լոյսը աշխարհին, դպրեվանքի առաքելութիւնը բնորոշեց որպէս աշխարհին լոյս տանելու կոչումը մարդոց պատրաստութեան նուիրումը հոգեւոր ինոց: Ան շեշտեց դպրեվանքի կարեւորութիւնը մեր եկեղեցւոյ ու ժողովրդի կեանքին մէջ: Իր ջերմ շնորհակալութիւնը յայտնեց վեհափառ հայրապետին, որ մօտէն կը հետեւի դպրեվանքի գործունեութեան:

Սուրբ եւ անմահ պատարագէն ետք, դպրեվանքի աշակերտութիւնը բարձրացաւ վեհարան՝ լսելու համար վեհափառ հայրապետին պատգամը: Ներկայ էին նաեւ միաբան հայրեր, ուսուցիչներ, Ազգային կեդրոնական վարչութեան անդամներ ու հաւատացեալներ: Տեղի ունեցաւ գեղարուեստական կարճ յայտագիր մը, որուն ընթացքին երգուեցան օրուան խորհուրդին յատուկ շարականներ, կարդացուեցան հատուածներ՝ Աւետարանէն ու Նաբեկէն: Խօսք առաւ տեսուչ սրբազանը եւ ուրախութեամբ յայտնեց, որ դպրեվանքը վերանորոգ

ՀԱՅ ԱՄԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՎԵՐԱՆՈՐԴՈՒՄԸ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ԲԱՑՄԱՆ ԱՌԻԹՈՎ ԻՍԿԱԿԱՆ ՎԱՅԵԼԸ ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄԷՋ

Երբ ստեղծագործ միտքը, ազնիւ աշխատանքն ու նպատակասլաց առաջադրանքը կը մէկտեղուին որեւէ բնագիտաւոր մէջ, ապա, անոնց արտայայտութիւնը անպայմանօրէն կ'առնուի գեղեցիկին, վեհին, մարդկային զարգացումին եւ հաւաքական յառաջդիմութեան:

Այս առումով, կրկնակի իմաստ կը ստանայ որեւէ առաքելութիւն, որուն առանցքը կը հանդիսանայ, այս պարագային՝ սերունդներու հոգեկան դաստիարակութիւնն ու գիտութեան ջամբումը:

Իրօք, հայ վարժարանին վերապահուած դերակատարութիւնը վերոնշեալ արժեքներու փոխանցման տեսակէտէ անփոխարինելի է ու եզակի՝ իր հաւաստիութեամբ:

Նման մտորութեան պատեհութիւն մըն էր, Հայ աւետարանական կեդրոնական բարձրագոյն վարժարանի մանկապարտեզի բացման հանդիսութիւնը, որ տեղի ունեցաւ 8 հոկտեմբեր 2009-ին, ներկայութեամբ ծնողներու, ուսուցչական կազմին եւ աշակերտութեան:

Իր պարգուութեամբ յատկանշուող այս միջոցառումը կ'ընդգրկէր նաեւ դաստիարակիչ նպատակ եւ ուղղութեամբներ:

Խորքին մէջ, նման հանդիսութեամբ շեշտը կը դրուէր հայ վարժարանի մատուցած ծառայութեան առնչօք, յառաջդիմութեան եւ բարգաւաճման անհրաժեշտութեան վրայ:

Այդ, յառաջդիմութիւն՝ մանկավարժական գիտելիքներու ամբարումով, արդի պայմանները ամբողջացնող՝ գործնական եւ արդիւնաւետ կրթական համակարգով, եւ մանաւանդ՝ առաւելագոյն չափով մատուցած սերունդին հայեցի ու մարդկային դիմագիծի պայծառացումին նպաստող կիրառական ծրագիրներու ջամբումով:

Եւ այստեղ կը պարփակէր այս իրագործումին իմաստն ու գեղեցիկ դրսեւորումը:

Արդարեւ, գալարուն պտոյտ մը մանկապարտեզի դասարաններէն ներս, ակնդիրը կ'ունենայ հոգեկան յորդ ապրումներու եւ գեղարուեստական ճաշակի վայելչութիւն, երբ դէմ յանդիման կը գտնուի գունաւոր պատերով զարդարուն դասարաններու, խնամքով պատրաստուած ձեռնային աշխատանքներու, մանուկներուն ներաշխարհը խաղաղեցնող դաստիարակչական նկարներու, անոնց ֆիզիքական կարողութիւնները զարգացնող կահոյքներու, համապատասխան իրերու, խաղալիքներու եւ ամենէն եականը՝ ինչպէս մանկամարդ մանկապարտիզականութիւն կը խոստովանէր՝ «տաքուկ տան» մը ջերմութիւնը սնուցող միջավայրի յարմարութեան եւ նախանձախնդիր մօտեցումին:

Ահաւասիկ, ժամանակին պարտադրանքին ներքեւ հայ վարժարանին կը տրուէր յաւելեալ առիթ մը բարեկարգութիւն:

Փաստօրէն, կառոյցին շենչող հնչեղութեան կողքին, տեղին է յիշել կրթական համակարգին վերաբերող կարգ մը մանրամասնութիւններ:

Կրթական ուսուցումին եւ մթնոնտրանական հայեցքներուն կ'առնչուին նաեւ արդի մանկավարժական ըմբռնումները:

Այսպէս, վարժարանի տնօրէնութեան եւ մանկապարտեզի ուսուցչակազմի հետ համադրաբար այս տարի պիտի իրագործուի շահեկան նախաձեռնութիւն մը, ուր տսկական դասաւանդումներու վրայ աւելցած են անհատականութեան զարգացման, ընկերային եւ գիտական նիւթերու ջամբումի, մաթեմատիկական եւ ընթերցանութեան յատուկ ու մատչելի դասապահեր, որոնց առանցքն ու կարգախօսը պիտի ըլլայ՝ «Սորովի խաղերու ընդմէջէն»:

Յիրաւի, այս բոլորի մատակարարումը՝ պարզապէս հայ նորափոխիչ սերունդի յաւելեալ զարգացումին նպաստող յանձնառութեամբ, կրթական ծաղկաստանի մը յարկին տակ:

Միւս կողմէ, անհրաժեշտ է անդրադառնալ այն իրողութեան, որ վերջին տարիներուն կրթական համակարգին մէջ յաճախակի կիրարկուող երեւոյթ կը հանդիսանան ուսուցիչներու վերաորակաւորման կամ վերապատրաստման դասընթացներն ու համապատասխան միջոցառումները:

Արդարեւ, այս առումով, վարժարանի տնօրէնուհի Մարալ Տէյիւրմէնեան յայտնեց, թէ նախքան կրթական վերամուտը, վարժարանի ուսուցչակազմը իր մասնակցութիւնը բերած է երկու միջոցառումներու: Առաջին՝ Adolescent Skills-ի, պատասխան տարիքի վերաբերող բարոյական կրթութեան մասին, որ տեղի ունեցած է վարժարանին մէջ, մասնակցութեամբ միւս Հայ Աւետարանական վարժարաններու, երկրորդ՝ Ներքին սեմինար մը, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերած են վարժարանի ամբողջ ուսուցչական կազմը, որ տեղի ունեցած է Տիւրք Շուրքի գիւղին մէջ:

Հետաքրքրական մօտեցումով մը, այս տեսանկիւնէ շեշտը կը դրուէր, աշակերտական իւրաքանչիւր

ԶՆՆՉԱԾ ԵԼՈՅԹՆԵՐԸ

Նախորդ շաբաթ օր մենք եւ աշխարհը, մեր աչքերը հեռատեսիլին ու համացանցային էջերուն սեւեռած՝ կը փորձէինք հասկնալ, թե ի՞նչ կը կատարւի Ցիւրիխի մէջ, ինչո՞ւ շարունակ կը յետաձգուի հայ-թրքական արձանագրութիւններու ստորագրուման արարողութիւնը եւ մեր պարագային, անշուշտ՝ յուսալով, որ յետաձգումը ըլլայ մնայուն։

Նախագահ Սերժ Սարգսեանի նոյն օրուան աւելի կանուխ ժամերուն հայ ժողովուրդին ուղղած խօսքը մեզ քիչ մը գօտեպնդած ու յուսարգած էր. կը փորձէինք մենք մեզ ներշնչել այն լաւատեսութեամբ, թե՛ կրնայ ըլլալ բան մը փոխուած է հայկական դիրքորոշումին մէջ, որուն իբրեւ արդիւնք, ահա՜ արձանագրութեանց ստորագրումը կը դժուարանայ։

Դժբախտաբար, մեր լաւատեսութիւնը շուտով յօդս ցնդեցաւ, երբ Յայաստանի արտաքին գործոց նախարարը մտաւ Ցիւրիխի համալսարանի այն սրահը, ուր տեղի պիտի ունենար ստորագրման արարողութիւնը։

Հիմա մեզ մնացած է միխթարուիլ Յայաստանի արտաքին գործոց փոխնախարար Շաւարշ Զոչարեանի այն յայտարարութեամբ, ըստ որուն, հայկական կողմը միջազգային ծանրագոյն ճնշումներու կուրծք տալով՝ ձախողութեան մատնած է մեր ազգային շահերը վնասող թրքական քայլ մը։

Կրնայ ըլլալ այս առաջին քայլը կարելի եղաւ ձախողեցնել, սակայն, ի՞նչ պիտի պատահի յառաջիկային։ Իւրաքանչիւր յաջորդող քայլ ականապատւած պիտի ըլլալ վստահօրէն, եւ ամէնէն ողբերգականը այն է, որ Յայաստանի արտաքին գործոց գերատեսչութիւնը իր ձեռքերով արձանագրութիւններուն մէջ իսկ գետեղած է այդ ականները, որոնց վնասագերծման համար ներկայիս անիմաստ խիզախութիւն ցոյց կու տայ՝ ամէկ վայրկեան վտանգելով ազգային հիմնական շահերը։

Ի՞նչ կար թուրքիոյ նախարարի յայտարարութեան մէջ, որ անընդունելի եղած էր Յայաստանի համար։

Թրքական մամուլին մէջ հրապարակուած է Ահմաթ Տաւութօղլուի ելոյթին բնագիրը, որուն մէջ ամէնէն վիճելի մասը հետեւեալ պարբերութիւնը պէտք է որ ըլլայ.

«Թուրքիոյ եւ Յայաստանի ժողովուրդները տարբեր ձեւով կ'ընկալեն մեր ընդհանուր պատմութեան ամենաողբերգական ժամանակաշրջանը։ Մենք հետագայ սերունդներուն պէտք չէ թողունք նախապաշարումներու եւ վրէժխնդրութեան ժառանգութիւնը։ Յարաբերութիւններու հաստատման մասին արձանագրութիւնը կ'անդրադառնայ նաեւ ա'յդ խնդիրին։ Մենք վստահ ենք, որ արձանագրութեամբ նախատեսուած ենթայաձևնաժողովը գիտականօրէն պիտի ուսումնասիրէ մեր ընդհանուր պատմութեան այդ ցաւոտ դրուագը եւ ի յայտ բերէ ճշմարտութիւնը։

«Ասիկա միակ ճանապարհն է այս երկու մեծ եւ արժանապատիւ ազգերուն համար՝ իրենց հաւաքական յիշողութեանց հակամարտութիւնները ետին թողելու եւ միասնաբար արդար յիշողութեան մը յանգելու»։

Նախագահ Սերժ Սարգսեանի օգնականներէն Վիգէն Սարգսեան, արձանագրութեանց ստորագրումէն ետք յայտարարած էր, որ այսուհետեւ կողմերը պարտաւորուած պիտի ըլլան միայն փաստաթուղթերու վրայ հիմնաւորելու իրենց քայլերը։ Խնդրեմ, փաստաթուղթը ամէն հնարաւորութիւն իւր տայ թրքական կողմին՝ կատարելու այսպիսի յայտարարութիւն, որուն դէմ պայքարելու ատեն Յայաստանը պիտի փորձէ պարզապէս վստահիլ իր կամկորութեան վրայ։

Միւս կողմէ, այստեղ պարզապէս պէտք է նշենք, որ հայկական մամուլին մէջ հրապարակուած նախարար Նալբանդեանի ելոյթին մէջ, թրքական կողմին համար անընդունելի ոչ մէկ տող կարելի է գտնել։

Աւելի ի՞նչ պիտի ըլլար։ Արդէն արձանագրութիւնները ամէն ինչ տուած են թուրքերուն։

ԱԲՕ ՊՈՂԻԿԵԱՆ

ՕՐՅԱՆ ՓԱՄՈՒԹ... ԵՒ «ԶԱՐԴ»Ը

Քանի մը օր առաջ Օրհան Փամուք՝ թուրք, Նոպլէեան մրցանակի արժանացած գրող, Չուիցերիա իր կատարած այցի ընթացքին, հարցազրոյց մը ունեցաւ տեղական թերթերէն մէկուն հետ։

Սոյն հարցազրոյցի ընթացքին՝ իրեն ուղղուած հարցերէն մէկուն, զորս կ'առնչուէր Հայկական հարցի հետ, ան օգտագործած է «ջարդ» «քաթիլամ» բառը...

Խեղճ մարդ:

Ինչ իմանար, որ այդ «ջարդ» բառը պիտի ըլլար նաեւ իրեն «ջարդ»ող բառը։

Հարցազրոյցը հրապարակուելէն անմիջապէս ետք, արդէն թուրք դատաւորներ են բանտապաններ բազմիցս դատ բացին Օրհան Փամուքի դէմ «ջարդ» բառը օգտագործած ըլլալուն համար։

Թուրք պետութիւնը վաւերացուց այն հատուածը, զոր իւրաքանչիւր թուրքի իրաւունք կու տայ, Օրհան Փամուքի դէմ դատ բանալ՝ իբրեւ «Ազգային դաւաճան»...

Այսուհետեւ այդ մէկ ու միակ բառին՝ «ջարդ» բառի համար, Փամուք պարտաւոր է 70,000,000 թուրքի պատասխան տալ։

Այսքան բան եղելութեան մասին։

Սակայն ի՞նչ պէտք է հետեւցնել վերոյիշեալ դէպքէն։

Յիշեցնեմ, որ Օրհան Փամուք՝ գրականութեան Նոպլէեան մրցանակակիր, իր գիրքերէն մէկուն մէջ խօսած է հայկական ջարդի մասին, ի նպաստ հայերու, հետեւաբար թրքական պետութիւնը զինք նկատած է ազգի դաւաճան, որովհետեւ ան կը խօսէր պետութեան դէմ, որ հաստատապէս կ'ուրանայ Զեղասպանութիւնը։ Եւ երբ Փամուք արժանացաւ Նոպլէեան մրցանակին, անոր դարձը Թուրքիա՝ մեծ հարց յառաջացուց ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ինչպէ՞ս ընդունելին զինք իր հայրենիքին մէջ՝ իբրեւ մրցանակակի՞ր, որ Թուրքիոյ աստղը փայլեցուց համաշխարհային գրականութեան համաստեղին, թէ

ԼՈՒՍԻԿ ԹՕՓՈՒՉԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 10

ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ ՈՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Պետականութիւնը հասարակութեան կազմակերպման բարձրագոյն ձեւն է։ Ազգային պետականութիւնը՝ ազգի կազմակերպման բարձրագոյն ձեւը, ազգի առջեւ ծառացած խնդիրների լուծման հնարաւորութիւնը, նրա դէմ ուղղուած անվտանգութեան մարտահրաւրների չէզոքացման ամէնէն արդիւնաւետ միջոցը։ Ազգային պետութիւնն է տուեալ ազգի լինելիութեան գրաւականը, ազգային ինքնութեան պահպանման ու տնտեսական զարգացման անսասան հիմքը։

Ըստ այդմ, երբ ազգային գոյութեան, ինքնութեան պահպանման եւ տնտեսական զարգացման տեսանկիւնից ենք քննում արդի հայոց պետականութիւնը, ապա ակնյայտ է դառնում, որ առանց Հայկական հարցի լուծման հայոց արդի պետականութիւնը ներկայ սահմաններով է ներկայ ձեւով ոչ միայն ի գօրու չէ եւ ի գօրու չի լինելու երաշխաւորել վերոյիշեալ գործառոյթների իրագործումը, այլեւ խիստ խնդրայարոյց է մնալու նրա որպէս պետական ինքնիշխան եւ ինքնուրոյն միաւորի, յարատեւելու հնարաւորութիւնը։ Ընդսմին, Հայկական հարցի մասնակի լուծումը (օրինակ, միայն արեւելեան սահմանների մասով, այսինքն Լեռնային Ղարաբաղի առումով) չի լուծելու հայոց պետականութեան առաջ կանգնած հիմնախնդիրները եւ չի չէզոքացնելու մեր գոյութեանը վտանգող մարտահրաւրները։

Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետութիւնը կանգնած է լուրջ մարտահրաւրների առջեւ։ Հայկական հարցի լուծումը, այն է Յայաստանի Հանրապետութեան եւ հայ ժողովրդի իրաւունքների վերահաստատումը, ինքնանպատակ չէ։ Հայաստանի Հանրապետութիւնը որպէս քաղաքական ինքնուրոյն եւ արժանապատիւ միաւոր կամ կարող է գոյութիւն ունենալ միայն իր անօտարելի եւ անժամանցելի իրաւունքների հաստատումով, կամ, ընդհանրապէս, չի կարող գոյութիւն ունենալ որպէս այդպիսին։

Հայկական հարցի լուծման բուն նպատակը հայոց կենսունակ պետականութեան ստեղծումն է, անվտանգութեան եւ զարգացման համար անհրաժեշտ նուազագոյն պայմանների ապահովման ծանապարհով հայերի որպէս մարդկութեան անբաժանելի եւ ինքնատիպ իատուածի, յարատեւման ապահովումը։

Առանց Հայկական հարցի լուծման հայոց պետականութիւնը կը մնայ քաղաքականապէս անհաստատ, ռազմականապէս խոցելի, տնտեսապէս կախեալ եւ հոգեբանօրէն վեհերոտ։ Հաբցականի տակ կը դուրս հայոց պետականութեան ինքնին իմաստը, քանի որ այն կ'ուեննայ զուտ ձեւական բնոյթ եւ չի լուծի պետականութեան հիմնական խնդիրները.

1.- Պետութեան ինքնիշխանութեան եւ այդ պետութեան քաղաքացիների անվտանգութեան ապահովում։

2.- Երկրի տնտեսական զարգացման եւ այդ երկրի քաղաքացիների բարեկեցութեան համար նպաստաւոր պայմանների ստեղծում։

3.- Նախորդ երկուսի հենքի վրայ այսինքն ապահով եւ բարեկեցիկ երկրի մէջ, ազգային ինքնութեան եւ մշակոյթի զարգացում։

Ընդսմին, Հայկական հարցի լուծումը կենսական կարեւորութիւն ունի ոչ միայն հայոց պետականութեան համար, այլեւ սեփական հայրենիքում որպէս հաւաքական հանրութիւն ապրելու հայ ժողովրդի ընդհանրական իրաւունքի կենսագործման համար։

Հայկական հարցի լուծումն ունի միայն մէկ ուղի խաղաղ միջոցներով, փոխզիջումների ճանապարհով, հետեւողական եւ տեսական աշխատանքի շնորհիւ արդիւնքի հասնելու ուղին։ Միեւնոյն ժամանակ, հաշուի առնելով, որ Հայաստանի Հանրապետութեան, ինչպէս նաեւ հայ ժողովրդի հաւաքական ներուժը քաղաքական, տնտեսական կամ ռազմական ուղրտներում զիջում է, եւ մշտապես զիջելու է, Թուրքիայի ու Արաբիանի, ինչպէս նաեւ նրանց քաղաքական հուղովորքի մէջ աքցանուած Վրաստանի, ընդհանուր ներուժին, ուստի անհրաժեշտ է պայքարի ու դիմակայութեան ողջ գործընթացը տեղափոխել այլ ոլորտ, ուր Հայաստանը ոչ միայն չի զիջում նրանց, այլեւ ունի շօշափելի առաւելութիւն։

Այսինքն անհրաժեշտ է Հայաստանի Հանրապետութեան եւ նրա իրաւունքները ոտնահարած երկրների յարաբերութիւնները տեղափոխել միջազգային իրաւունքի դաշտ եւ այդ յարաբերութիւններում առկայ բոլոր խնդիրներին տալ իրաւական լուծումներ ու ձեւակերպումներ։

Որպէս միջազգային հարց եւ քաղաքական խնդիր Հայկական հարցն ունեցել է մի քանի փուլ։ Սկզբնաւորուելով որպէս Օսմանեան կայսրութեան հպատակ հայերի անհատական եւ հաւաքական անվտանգութեան եւ արժանապատուութեան հարց այն աստիճանաբար վերանցել է հայոց պետականութեան եւ այդ պետականութեան ոտնահարուած իրաւունքների վերահաստատման հարցի։

Ներկայ փուլում Հայկական հարցը միջազգային իրաւունքով արդի Հայաստանի Հանրապետութեանը յատկացուած կամ վերապահւած տարածքային, նիւթական եւ բարոյական իրաւունքների վերականգնումն է։

Հայկական հարցը ներկայ փուլում ունի երեք հիմնական բաղադրիչ տարածքային, նիւթական եւ բարոյական։ Հետեւաբար Հայկական հարցը լուծուած կարելի է համարել միայն ճշեալ երեք բաղադրիչներից բխող խնդիրների լիակատար լուծման, այն է ամբողջական կամ մասնակի հատուցման դէպքում։

Հայկական հարցի լուծումը հնարաւոր է եւ այն կարող է ունենալ դրսեւորման բազմազան ձեւեր։ Այսուհանդերձ, Հայկական հարցի լուծումը հնարաւոր կը լինի, եթէ այն խարսխուած լինի իրատեսութեան վրայ, այսինքն հաշուի առնի ներկայիս ժողովրդադրական, ռազմական, քաղաքական եւ տնտեսական իրողութիւնները։ Միեւնոյն ժամանակ, իրագործելի լինելու համար Հայկաժաշըն հարցի լուծումը գործնականուն պիտի նպաստի ողջ տարածաշրջանում կայուն խաղաղութեան հաստատմանը, տնտեսութեան բազմակողմանի զարգացմանը, գործակցական մթնոլորտի ձեւաւորմանը, ինչպէս նաեւ ծառայի համաշխարհային ուժային կենտրոնների որոշակի շահերի կենսագործմանն ու նրանց տարածաշրջանի հարցերի մէջ աւելի լայն ներգրաւմանը։

Տարակոյս չկայ, որ 1920թ. նոյեմբերի 22-ից Ուիլսընեան Իրաւարար վճռով Հայաստանի Հանրապետութեան իրաւատիրութեանն անցած տարածքները (Նախկին Օսմանեան կայսրութեան Վանի, Պիթլիսի, Էրզրումի եւ Տրապիզոնի վիլայէթների զգալի մասը) առ այսօր իրաւականօրէն Հայաստանի Հանրապետութեան մաս են կազմում։ Սակայն կարծել, որ Թուրքիայի Հանրապետութիւնը դրանք կամաւորութեամբ կամ միայն միջազգային օրէնքների ճնշման տակ, առանց ռազմական ճնշման, կը վերադարձնի իրաւատիրոջը, իրատեսական չէ։ Ուստի, անհրաժեշտ է գտնել Հայաստանի եւ Թուրքիայի հանրապետութիւնների համար երկուստեք ընդունելի, իրաւարար վճռին մաս կազմած երկրների հաւանութեանն արժանացած, համաշխարհային ուժային կենտրոնների շահերը հաշուի

ԱԶԴԱԿ

առնող եւ միջազգային իրաւունքով ամրագրելի ձեւ։ Ընդսմին, այդ ձեւը պիտի լինի այնպիսին, որ փարատի հայկական կողմի անվըտանգութեան մտահոգութիւնները, Հայաստանի Հանրապետութեան տնտեսութեանը հնարաւորութիւն ընձեռի յարաճոււն եւ շարունակաւ կան զարգանալու համար, ինչպէս նաեւ երաշխաւորի հայկական մշակութային արժէքների պահպանումը։ Միեւնոյն ժամանակ, հարցի լուծումը եւակնօրէն պիտի չոտնահարի Թուրքիայի շահերը եւ թրքական կողմին պէտք է հնարաւորութիւն տայ զգալու, որ հարցի առաջարկուող լուծումը արժանապատիւ ելք է ստեղծուած իրավիճակից։

Ըստ այդմ, Հայկական հարցի լուծումը հնարաւոր է խնդրոյ առարկայ տարածքին, տարածքային վարձակալութեան (territorial lease) ճանապարհով, որոշակի նոր կարգավիճակ շնորհելու ճանապարհով, ուր Հայաստանի Հանրապետութեան **ստ՝ ժիւրէ** իրաւատիրութիւնը կը համադրուի Թուրքիայի Հանրապետութեան **ստ՝ ֆաքթ** օտնօրինման հետ։

Այսինքն.

1.- Թուրքիայի Հանրապետութիւնը Հայաստանի Հանրապետութիւնից, միջազգային երաշխիքներ պարունակող երկկողմ պայմանագրի հիման վրայ եւ ողջմիտ վարձավճարով(1) վարձակալում է «Ուիլսընեան Հայաստանը»։ Նշեալ պայմանագիրը եւ կից համաձայնագրերը ամրագրում են կողմների իրաւունքներն ու պարտականութիւնները, ինչպէս նաեւ միջազգային կառոյցների եւ շահագրդգիռ երկրների մասնակցութեան ձեւն ու ընդգրկուածութեան ծաւալը խնդրոյ առարկայ տարածքում։ Վարձավճարի չափը, վճարման ձեւն ու պարբերականութիւնը որոշուում է համապատասխան համաձայնագրով։

2.- Թուրքիայի Հանրապետութեան եւ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիները անկախ բնակութեան վայրից պահպանում են իրենց քաղաքացիութիւնը, օգտուում են այդ քաղաքացիութեան ընձեռած բոլոր իրաւունքներից, կատարում են իրենց քաղաքացիական պարտականութիւնները։ Երկու երկրի բոլոր քաղաքացիները ստանում են տարածքում ազատ տեղաշարժի, բեռնափոխադրման, բնակութեան եւ տնտեսական գործունեութիւն ծաւալելու ազատ ու անկաշխանդ իրաւունք։ Տարածքում գործունեութիւն ծաւալած ընկերութիւնները եւ անձինք, բացի տեղակոյն հարկերից եւ վճարներից, համապատասխան օրէնսդրութեամբ նախատեսած չափով, հարկեր են վճարում ըստ գրանցման վայրի եւ քաղաքացիութեան։

3.- Երրորդ երկրների տարանցիկ փոխադրումներից (ներառեալ նաւթանւղերից եւ կազանւղերից) ստացած եկամուտները գնում են տեղական ենթակառոյցների (ճանապարհներ, երկաթուղիներ, ընդհանուր օգտագործման համրային տարածքներ) բարեկարգմանը եւ զարգացմանը։

4.- Տարածքն ապառազմականացոււմ է, այսինքն տարածքից դուրս են բերոււմ Եւրոպայում սովորական սպառազինութիւնների մասին պայմանագրով 1990թ. առանձնանշած յարձակողական բնոյթի հինգ զինատեսակները(2)։ Տարածքի վերահսկողութիւնը, անհրաժեշտութեան դէպքում պաշտպանութիւնը, իրականացնում են համապատասխան լիազօրութիւններով օժտուած եւ ՄԱԿ-ի անվտանգութեան հովանին ներքո գործող միջազգային խաղաղապահ ուժերը։ Համայնքներում կարգ ու կանոնն ու անվտանգութիւնն ապահովում են համայնքային ոստիկանութիւնը, անհրաժեշտութեան դէպքում, ներքին զօրքերը։ Տարածքում տեղակայոււմ են միջազգային ռազմական եւ քաղաքացիական դիտորդական եւ խորհրդատուական առաքելութիւններ։

5.- Առանձին քննարկման հարց պիտի դառնայ եւ լուծման դրսեւորում պիտի ունենայ նախկին Ռուսական կայսրութեան եւ Հայաստանի Հանրապետութեան (1878-1918/20թթ.) Կարսի մարզի, Պաթումի մարզի հարաւային հատուածի եւ Սուրմալուի գաւառի տարածքների կարգավիճակի հարցը։ Ներկայումս այդ տարածքները կազմում են Թուրքիայի Հանրապետութեան Կարսի (9587 քառ. բմ., 130,000 բնակիչ), Արտահանքի (5661 քառ. բմ, 120000 բնակիչ), Ադր-ուիւնի (7436 քառ. բմ., 192,000 բնակիչ) եւ Իզդրի (3587 քառ. բմ., 180,000 բնակիչ) նահանգները։ Ընդամենը՝ 26,241 քառ. բմ (Թուրքիայի Հանրապետութեան տարածքի 3,4 առ հարիւր) եւ 779,000 բնակիչ (բնակչութեան 1,1 առ հարիւր)։ Այս տարածքների վրայ, ի տարբերութիւն Ուիլսընեան Հայաստանի, անմիջականօրէն պիտի հաստատուի հայաստանեան ուղղակի ինքնիշխանութիւն։

Եզրակացութիւն.

- Հայկական հարցի լուծումն իրատեսական է եւ իրագործելի։

- Հայկական հարցի լուծումն այլընտրանք չունի։ Հայկական հարցը չլուծելու դէպքում Հայաստանի Հանրապետութիւնը մշտապէս կախուած է լինելու հարեւան երկրների իրավիճակից կամ բարեհաճութիւնից։

- Հայկական հարցի լուծումը հայոց պետականութեան հզօրացման եզակի հնարաւորութիւնն է եւ հայ ժողովրդի յարատեւման միակ ուղին։

ԱՐԱ ՊԱՊԵԱՆ

Քանատայի մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան նախկին դեսպան Սոտուս Վիվենտի կեդրոնի ղեկավար

22 սեպտեմբերի 2009թ.

¹⁾ <i>Ողջմիտ կարելի է համարել Թուրքիայի Հանրապետութեան ՀՆԱ-ի 1 առ հարիւրին համարժեք վճարը տարեկան 8,6 միլիառ ամերիկեան տոլար, քանի որ այդ տարածքը կազմում է Թուրքիայի կողմից վերահսկվող տարածքի գրեթէ 13 առ հարիւրը (աւելի քան 100 հազար քառ. բմ.) եւ այնտեղ ապրում է Թուրքիայի</i>

ԹԵՐԱՆ

ՈՒՆՏԱԳԼԱՅՈՒԹԻՒՆ՝ ԴԵՊԻ ԳՈՐԳԱՆ, ԴՈՐՈՂԻ Ս. ԱՍՏՈՒԾԱԾԻՆ ՄԱՏՈՒՐ

Թեհրանի հայոց թեմի առաջնորդ Սեպուհ արք. Սարգիսեանի կողմն անսալով՝ Բեքիոյ Կրթասիրաց միութեան Թեհրանի մասնաճիւղը Ս. Աստուածածնի Վերափոխման եւ Խաղողօրինի տօներուն առիթով, 20 օգոստոսին կազմակերպեց ուխտագնացութիւն դէպի Գորգան, Դորուղի Ս. Աստուածածնի մատուռ։ Ուխտատուները 21 օգոստոսին հասան Դորուղի Ս. Աստուածածնի մատուռ։ Անոնք ներկայ գտնուեցան Ս. Աստուածածնի մատուռին մէջ եպիսկոպոսական պատարագին, որ մատուցեց սրբազանը։ Իր քարոզին մէջ ան խօսեցաւ Վերափոխման տօնին եւ խաղողի օրինութեան մասին, շնորհաւորեց Գորգանի ժողովուրդը մատուռի 25-ամեակին առիթով եւ իր շնորհակալութիւնը յայտնեց Սարիի, Գորգանի Եկեղեցա-դպրոցական հոգաբարձութեան եւ Բեքիոյ Կրթասիրաց միութեան՝ ուխտագնացութեան կազմակերպման համար։

Միոյ սեղանի աւարտին ուխտատուները եւ շրջանէն եկած ժողովուրդը մտերմիկ գրոյց մը ունեցան սրբազանին եւ Կրօնական ու Թեմական խորհուրդներու ներկայացուցիչներուն հետ։

ԻՐԱՆԱԿԱՅ ԲԵՍԱՂԻՉ ԿԱՐՈՒԾ ԲԱՐԻՍ ՄԱՍԻՅԻՒ «ՏԱՐԱԿՈՒՄԱՆ» ԺԱՊԱՆԷԸ

16 սեպտեմբերին Թեհրանի 17 սրահներու մէջ սկսաւ ցուցադրուիլ իրանահայ բեմադրիչ Կարուծ Զարիմ Մասիիիի «Տարակոմանք» խորագիրով նոր ժապաւենը, որ արժանացաւ մեծ յաջողութեան։ Կարգ մը աղբիւրներու համաձայն, ժապաւենը ներառուած է Իրանի կողմէ «Օսթար»ի ներկայացուցիչը չորս ժապաւեններու ցանկին մէջ։

ԴՊԵՅԱՆԳՍԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՍԵՆԱՅԸ ԴԱՅՈՑ ԳԱՐԵԳԻՆ Ս. ԿԱՐԵՂԻԿՈՍԻ ՎԱՆՃԱՆՍԻՆ 10-ԻՐ ՏԱՐԵԼԻՅԻՆ ԱՌԻՅՈՎ

20 սեպտեմբերին Թեհրանի հայոց եկեղեցիներուն մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի. կատարուեցաւ հանդիսաւոր հոգեհանգստեան արարողութիւն Ամենայն հայոց Գարեգին Ա. կաթողիկոսի վախճանման 10-րդ տարելիցին առիթով։

Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ մէջ արարողութեան նախագահեց Թեհրանի հայոց թեմի առաջնորդ Սեպուհ արք. Սարգիսեան։

Հոգեհանգստեան արարողութենէն առաջ սրբազան հայրը ներկայացուց Գարեգին Ա. կաթողիկոսի կենսագրական տուեալներն ու հոգեւոր գործունէութիւնը՝ յոյս յայտնելով, որ Զայաստանեայց եկեղեցւոյ սպասարկուններու շարքերը համալրուին այնպիսի հոգեւորականներով, որոնք շարունակեն եղբանկայիշատակ կաթողիկոսին ընթացած նուիրական ուղին։

ԽՈՐՀՐԱԿԱԿԱՆ ԴԱՆԴԻՊՈՒՄ՝ 41-ԻՐ ԴԱՍԱԶԳԱԿԱՆ ԽԱՆԴՐՈՒՆ ՄԱՍԻՅԱՆ ՍԻՈՒԹԻՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ԴԵՏ

21 սեպտեմբերին Զայ մշակութային «Արարատ» կազմակերպութեան Կեդրոնական վարչութեան հրաւերով տեղի ունեցաւ խորհրդակցական հանդիպում՝ 41-րդ Զամահայկական խաղերուն մասնակցած միութիւններու պատասխանատուներուն հետ։

Կեդրոնական վարչութեան նախագահ Էտուարտ Պապիսեան շնորհակալութիւն յայտնեց միութիւններուն՝ իրենց ներկայութեան համար եւ բացատրութիւններ տուաւ այս տարուան Զամահայկական խաղերուն, բացման ծրագրին եւ արտասահմանեան խումբերու բացակայութեան վերաբերեալ, աւելցնելով, որ ցարդ ամէն ինչ լաւ ընթացքի մէջ է, եւ կը յուսան, որ նոյնպէս աւարտի, որովհետեւ իրենց նպատակը երիտասարդներու ֆիզիքական զարգացումը եւ իրարու հետ մտերմութիւնն է։

Ապա ներկաներուն իր շնորհակալական խօսքը ուղղեց 41-րդ Զամահայկական խաղերու ընդհանուր պատասխանատու Նորիկ Միւնասեան։ Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ կարծիքներու փոխանակում՝ միութիւններու պատասխանատուներուն միջեւ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԷՕԺԵՆ ԶԱԿՈՐԵԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՅՈՒՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջերս Թեսաղոնիկէի «Լույս Նիքոլաու»

ցուցասրահին մէջ տեղի ունեցաւ դերձաններու օգտագործման ստեղծագործութիւններու հեղինակ յունահայ արւեստագիտուհի Էօժէն Զակորեանի գործերուն ցուցահանդէսը։ Ան անհատական ութ եւ խմբային շարք մը ցուցադրութիւններով հանդէս եկած է Յունաստանի, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ մէջ։

Իր ստեղծագործութիւնները յատուկ զգայնութեամբ պատրաստուած նորարար գործեր են, որոնք խոր տպաւորութիւն ստեղծած են յոյն թէ օտար քննադատներու եւ արուեստասերներու մօտ։

ՓԱՍՏԱՐԱՆՆԵՐ ԿԱՐԴԵՍ ԵՂԻԱՅԵԱՆ ԵՒ ՌԻԹԱ ՄԱՐՏԵՍԵԱՆ ԿԸ ՄԵԾԱՐՈՒՆ ԶՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ

Յունաստանի Աթէնք քաղաքը պատուեց քալիֆորնիահայ փաստաբաններ Վարդէս Եղիայեան եւ Ռիթա Մահտեսեանը՝ արեւելեան յոյներուն օրինականացում իրաւունքներուն հայրենադարձութեան համար տարած անոնց աշխատանքին համար։

2008 թուականին Եղիայեան մասնակցեցաւ գաղութաբանութեան հիմնադրման կամուր աշխատանքի մը, «Նիւ Եորք» կենսաքիմիայի ակադեմիական ընկերութեան հետ, այն յոյներուն համար, որոնք 1915-էն առաջ օսմանեան տիրապետութեան տակ ապահովագրուած էին։ Այս կամուր ծրագիրը արժած է 15 միլիոն տոլար։

14 սեպտեմբեր 2009-ին հազարաւոր մարդոց ներկայութեամբ եւ մշակութային հարուստ յայտագրով մը փաստաբանները մեծարուեցան Յունական գաղթածախներու միութեան, Յունական համապետական դաշնակցութեան, Կոստանդնուպոլսոյ տիեզերական միութեան եւ Դրասեան համահեյլեանական կազմակերպութեան կողմէն։ Այս մեծարանքի երեկոյեան ներկայ էր Յունաստանի նախկին վարչապետ Եանիս Զրիվաս։

Ելոյթի նախօրեակին (12 սեպտեմբերին) միօրեայ միջազգային խորհրդածողով մը տեղի ունեցած էր Աթէնքի Պառնասոս գրական ընկերութեան սրահին մէջ, Սեպտեմբրիանայի 54-րդ տարեդարձին առիթով (Սեպտեմբրիանան 1955-էն առաջ Պոլսոյ մէջ փոքրամասնութիւններու վերահաստատումն է՝ ի գործադրում Թուրքիոյ մէջ մարդկային իրաւունքներու օրէնքին)։ Այս առիթով արծարծուած հարցերը ընդգրկած էին «Զամաշխարհային Բ. պատերազմի ընթացքին բռնագրաւուած ինչքերը եւ հալածանքները» վերնագիրը։ Այս խորհրդածողովին խօսք առած են փրոֆեսորներ՝ Լակոպոս Մեցլիով, Լուսիս Զթիսթաքիս, շուեռական եւ եւրոպական խորհրդարաններու ներկայացուցիչներ, 4 թուրք գիտնականներ, ինչպէս նաեւ՝ փաստաբան Վարդէս Եղիայեան։

ԿԻՊՐՈՍ

ՄԱՐԻՈՍ ԿԱՐՈՅԵԱՆ՝ ԿԻՊՐՈՍԻ ԴԱՅ ԴԱՏԻ «ՏԱՐՈՒՆ ԱՆՁՆԱՌՈՒԹԻՒՆ»

Կիպրոսի Զայ դատի յանձնախումբը յայտարարեց, թէ 2009-ի «Տարուան անձնաւորութիւն» ընտրած է Կիպրոսի Զանապետութեան ներկայացուցիչներու տան նախագահ Մարիոս Կարոյեանը։

Կիպրոսի խորհրդարանի հայագիւ նախագահին ի պատիւ ուրբաթ, 13 նոյեմբերին տեղի պիտի ունենայ շքեղ հանդիսութիւն Լաչայի քաղաքապետարանի նորակառոյց հանդիսարանին մէջ, որուն ընթացքին ան պիտի պարգևատրուի ԶՅԲ Բիւրոյի անդամ Սկրտիչ Սկրտիչեանի կողմէ։ Զանդիսութեան ներկայ պիտի գտնուին նաեւ Լիբանանէն նախարար Ալեն Թապուրեան եւ երեսփոխան Յակոբ Բազաւուսի։

Զանդիսութեան յայտագրին մաս պիտի կազմէ Զամագայինի Կիպրոսի մասնաճիւղի «Միփան» պարախումբը, իսկ հանդիսութենէն անմիջապէս ետք տեղի պիտի ունենայ հիւրասիրութիւն՝ շէնքի նախասրահին մէջ։

ԴԱՅԱՍՏԱՆ - ԹՈՒՐԵԱ ՄԱՐԱՆԱԳՐՈՒԹԻՆՆԵՐՈՒՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ՄԱՍԼՈՅ ԱՍՈՒԽԻՍ

Կիպրոսի հայոց առաջնորդարանին մէջ 8 հոկտեմբերի 2009, կ.ա. ժամը 11-ին տեղի ունեցաւ մամլոյ ասուլիս մը՝ 10 հոկտեմբերին ստորագրուելիք Զայաստան-Թուրքիա արձանագրութիւններուն վերաբերեալ։

Կիպրահայ թեմի կաթողիկոսական փոխանորդի հովանաւորութեամբ ու ներկայութեամբ տեղի ունեցած մամլոյ ասուլիսի ընթացքին տեղական մամուլի եւ հեռատեսիլի կայաններու ներկայացուցիչներուն առջեւ խօսք առին՝ Կիպրահայ թեմի Վարչական ժո։

ղովի ատենապետ տոքթ. Անդրանիկ Աշճեան եւ ԶՅԴ Կիպրոսի Զայ դատի յանձնախումբի ատենապետ Յակոբ Մանուկեան։

Ներկաներուն բաժնուեցաւ կիպրահայ համայնքի բաց նամակը՝ ուղղուած Զայաստանի Զանապետութեան նախագահ Սերժ Սարգսեանին, որ կարդացուեցաւ Յ. Մանուկեանին կողմէ։

Զայաստան-Թուրքիա արձանագրութիւններուն եւ անոնց ստորագրման ընդդիմանալու պատճառներուն մասին կարճ ներածականէ մը ետք, տոքթ. Աշճեան Նշեց, թէ այս արձանագրութիւններուն ստորագրութիւնը ոսկի առիթ մըն է Թուրքիոյ համար պնդելու, թէ Յեղասպանութիւնը հայերու երեւակայութեան արդիւնքն է, եւ թէ՝ սփիւռքի հայերը ընդհանրապէս ծայրայեղականներ են։ Ան ըսաւ, թէ սփիւռքի գոյութիւնն իսկ փաստն է Յեղասպանութեան, քանի՝ «մեր մեծ հայրերը աշխարհով մէկ սփռուեցան, ոչ թէ որովհետեւ անոնք տնտեսական գաղթականներ էին»։

Ներկաներուն շեշտուեցաւ, թէ միայն կիպրահայ գաղութը չէր ստորագրութեան դէմ բողոքողը, այլ մբողջ սփիւռքը ընդվզած էր, ինչպէս տեսնուեցաւ Փարիզի, Նիւ Եորքի, Լոս Անճելըսի եւ Պէյրութի ցոյցերէն։ Իրականին մէջ սփիւռքի 90 տոկոսը, իսկ Զայաստանի երկու երրորդը դէմ է այս արձանագրութիւններուն ներկայ ձեւին, ըսաւ տոքթ. Աշճեան՝ ընդհանուր բողոքի այս շարժումը նկարագրելով որպէս «համագային ընդդիմութեան ալիք մը»։

Յակոբ Մանուկեան իր խօսքին մէջ Նշեց, թէ Կարսի պայմանագրով պարտադրուած ներկայ սահմանները իրականաւորէն ընդունելով, Զայաստանի կը վերականգնէ զրաւեալ Արեւմտահայաստանը պահանջելու իրաւունքը։ Սահմանները բանալով ու նման քայլերով, ինչպէս Կիպրոսի պարագային, Թուրքիա բարի վարքի վկայական կը ստանայ Եւրոպական Միութենէն ու միջազգային համայնքէն։ Ան ըսաւ, թէ կիպրահայութիւնը ընաւ դէմ չէ սահմաններու բացումին ու դիւանագիտական յարաբերութիւններու հաստատման, սակայն այս զարգացումները արդիւնք են Զայաստանի վրայ բանեցում ճնշումներուն։

Վերջաւորութեան Յ. Մանուկեան ներկաներուն ցոյց տուաւ թրքական վարժարաններուն մէջ վերջերս տարածուած քարտէ մը, որուն մէջ Թուրքիոյ սահմանները կը տարածուին Յունաստանի, Պուլկարիոյ, Իրաքի տարածքներու մէկ մասին, ու Զայաստանի, Կիպրոսի եւ յունական կղզիներու մբողջութեան վրայ։

ՓԱՐԻՉ

ԴԱՅ ԵՐԻՏԱՍՈՐԴ ԴԱՇՆԱԿԱՆԱՐ ԱՐՄԵՆ ՄԱՆԱՍԵԱՆԻ ԵՆՈՅԹԵՐԸ

Վերջերս Փարիզի մէջ տեղի ունեցան հայ երիտասարդ դաշնակահար Արմէն Մանասեանի երկու նուագահանդէսները՝ նուիրուած հայ մեծանուն երաժիշտ Կոմիտասի 140-ամեակին։ Նուագահանդէսի ընթացքին, Կոմիտասի երաժշտութենէն բացի, ինչքեցին նաեւ Տեպիսիի, Լիստի եւ Սալաթ Լովայի ստեղծագործութիւնները։

«Փլէյլ» համերգասրահին մէջ Ա. Մանասեանը նուագեց 1915 թուականին ստեղծուած գործիքի վրայ, իսկ Փարիզի հայկական եկեղեցւոյ մէջ՝ այն դաշնակի վրայ, որուն վրայ նուագած էր Մեծն Կոմիտասը։

Յայտնենք, որ 2004 թուականին երիտասարդ դաշնակահարը ստացաւ «Ֆլէյմ» հեղինակաւոր մրցանակը։

ԿԱԼԵՐԻ (ՎԵՒԵՆ) ԳՈՐԾՈՒՆԵԱՆԻՆ ԸՆՈՐՀՈՒՅԵԱՒ ԱՍՊԵՏԻ ՏԻՏՐՈՍ

Վալերի (Աշխէն) Գործունեան, որ Ֆրանսայի հայկական համայնքէն Զայաստանի մէջ առաջին ներգործութեան մէկն է եւ Երեւանի մէջ «Փարիզեան տուր»-ի հիմնադիրը, վերջերս Ֆրանսայի մշակոյթի եւ հաղորդակցութեան նախարարութեան կողմէ պարգևատրուեցաւ ասպետի տիտղոսով՝ արուեստի եւ դպրութեան ծիրին մէջ։

Վալերի Գործունեանին ուղղուած նամական մէջ Ֆրանսայի մշակոյթի նախարար Ֆրետերիք Միթերան Նշած է, որ երջանիկ է նման շքանշանով պարգևատրելով անձ մը, որ խորապէս նուիրուած է Ֆրանսայի մշակոյթի տարածման։ Ըստ նախարարին, Վալերի Գործունեան այս պարգևատրման իսկապէս արժանի է, որովհետեւ ան բարձր կը պահէ Ֆրանսայի գոյները, նաեւ Զայաստանի մէջ միշտ առաջին շարքերուն մէջն է Զայաստանի գոյնը Ֆրանսայի մէջ պաշտպանելու գործին մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ

ԴԵՍՊԱՆ ԿԱՅԵ ԳԱՐԻԷԼԵԱՆԻ ՄԱՍԼԱԿՅՈՒԹԻՒՆ «ՕԶՍՖՈՐՏ» ԴԱՍԱՆԱՐԱՆԻՆ ՄԵՋ ԿԱՇԱԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ ԴԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՍԵՄԻՆԱՐԻ

25 սեպտեմբերին Միացեալ Թագաւորութեան մէջ Զայաստանի դեսպան Վաիթ Գաբրիելեան այցելեց «Օբսֆորտ» համալսարանի Ս. Աննա քոլեճ, ուր տեղի պիտի ունենայ Զայագիտական հետազօտութիւններու միջազգային ընկերակցութեան (ՀՅՄԸ) կազմակերպած եռօրեայ հայագիտական սեմինարը։

Ընկերակցութեան նպատակն է հրատարակել բազմաթիւ տար գիտական աշխատութիւն նուիրուած հայագիտութեան, լեզուաբանութեան, ընդհանուր բանասիրութեան, պատմութեան, գրականութեան, արուեստներու եւ ճարտարապետութեան։ Անցնող տարիներուն ՀՅՄԸ կազմակերպած էր հինգ նմանատիպ սեմինարներ աշխարհի գիտական կեդրոններուն մէջ եւ յիշեալ վեցերորդ հանդիպումը վերջինն էր՝ գրականութեան նուիրուած։

Ողջոյնի խօսքին մէջ դեսպան Գաբրիելեան շեշտեց կարեւորութիւնը ՀՅՄԸ-ի շարունակական աշխատանքը՝ հայագիտական

հարցերու ուսումնասիրութիւնն ու անոր արդիւնքները հասարակութեան լայն հատուածներուն հասցնելը։ Դեսպանը շնորհակալութիւն յայտնեց նաեւ «Օբսֆորտ» համալսարանի փրոֆ. հայագետ Թեօ վան Լինտի, որ «Օբսֆորտ»-եան հանդիպման գլխաւոր կազմակերպիչն էր։

Յայտնենք, որ սեմինարին իրենց մասնակցութիւնը բերին հայագիտութեան մասնագետներ՝ հայր Լեւոն Չեքիեան, փրոֆ. Փիթըր Զոու, Կիսթօ Թրայնա, Վալենթինա Զալգուար եւ այլն։

ԻՏԱԼԻԱ

ԴԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԵՍՊԱՆ ՌՈՒՐԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԶԱՆԱՐԱՐԱԿԻՐՆԵՐՈՒ ՊԱՏԵՆԸ ՅԱՆՁՆԵՑ ԻՏԱԼԻՈՅ ԱՐՏԱԶԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ԱՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԴԻՍԿՈՒԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐԱՐՈՂԱԿԱՐԳԻ ՊԵՏԻՆ

23 սեպտեմբերին Զայաստանի դեսպան Ռուբեն Կարապետեան իր հաւատարմագիրներու պատճենը յանձնեց Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար պետական դիւանագիտական արարողակարգի պէտ, դեսպան Լեւոնարտօ Վիսքոնթիի։

Զանդիպումի սկիզբը դեսպան Վիսքոնթի իր գոհունակութիւնը յայտնեց երկար բացակայութենէ ետք ողջունելու Իտալիոյ մէջ Զայաստանի նոր դեսպանը եւ յայտնեց իր պատրաստակամութիւնը՝ բազմակողմանի աջակցութիւն ցուցաբերելու դեսպան Կարապետեանին իր առաքելութեան ողջ ընթացքին մէջ։

Իր կարգին, դեսպան Ռուբեն Կարապետեան անդրադարձաւ հայ-իտալական յարաբերութիւններու պատմական ընդոյթին եւ հաստատեց Զայաստանի իշխանութիւններու տրամադրութեանը խորացնելու եւ առաւել ամրապնդելու երկկողմանի յարաբերութիւնները։

ՍՊԱՆԻԱ

ԴԱՅ-ԲԱԶԱՆՈՒՆԵԱՆ ԲԱՐԵԿԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՐՀՐԱԿԱՆՈՂ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻ ԲԱՅՈՒՄ

19 սեպտեմբերին Պարսեղոնայի Թագաւորական պալատին մօտ գտնուող հրապարակին վրայ տեղի ունեցաւ հայ-քաթալոնեան բարեկամութիւնը խորհրդանշող յուշարձան-խաչքարի տեղադրման հանդիսաւոր արարողութիւնը։

Ձեռնարկը կազմակերպուած էր Զայաստանի Զանապետութեան քաղաքացի Դաւիթ Զամբարծուեանի ղեկավարած «Զայաստանի ընկերները» հասարակական կազմակերպութեան նախաձեռնութեամբ։ Իր օրինութիւնը բերաւ Սպանիոյ եւ Փորթուգալի Զայ առաքելական եկեղեցւոյ հայրապետական պատուիրակի ընդհանուր փոխանորդ Սասուն Չմրուխտեան։ Ներկայ էին Զաթալոնիոյ խորհրդարանի երեսփոխաններ, Պարսեղոնայի քաղաքապետի անձնակազմի ներկայացուցիչը, Պարսեղոնայի շրջանին մէջ բնակող Զայաստանի Զանապետութեան քաղաքացիներ, ինչպէս նաեւ՝ Զայաստանի Զանապետութեան հիւսկան Ռոնա Միեր Պատալեան։

ԴԱՅԱԿԵՆ ՈՒՇՈՒՆԵԱՆԻ ԱՆՈՒՄԱՆ 35-ԻՐ ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՁԱՆԱԿ

2010-ին տեղի պիտի ունենայ Զայկաշէն Ուզունեանի անուան 35-րդ գրական մրցանակաբաշխումը, որ կը կատարուի երկու տարին անգամ մը։ Սոյն մրցանքին կարելի է

ԱՆԱԿՆԿԱԼ՝ 150 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ

ԼԵՆՆԱՐՏՕ ՏԱ ՎԻՆՉԻԻ ԱՆՈՒՆԻՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱՄԱՐԱՐ Է, ՈՐ ԱՆՇՈՒՔ ԳՈՐԾ ՄԸ ԱՆՈՐ ՎԵՐԱԳՐՈՒԹԵԼՈՎ՝ ՅԱՆԿԱՐԾ ՎԵՐԱՐԺԵՐՈՐՈՒ ԱՆՅԵԹԵԹ ՈՍՏՈՒՄՈՎ ՄԸ: ԱՐՈՒԵՍՏԻ ՄԱՐԶԻՆ ՄԵՋ ԳԱՂՏՆԻ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ Ի ՅԱՅՏ ԲԵՐԱԾ ԵՆ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴԻ ՎԱՐՊԵՏԻՆ ՄԱՏՆԱՅԵՏԸԸ՝ 19 ՅԱԶԱՐ ՏՈԼԱՐ ԱՐԺՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ԴԻՄԱՆԿԱՐԻ ՄԸ ԿՐԱՅ, ՈՐ ՑԱՐԴ ԿԸ ՆԿԱՏՈՒԵՐ 19-ՐԴ ԴԱՐՈՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾ ՄԸ: «ՏԵՅԼԻ ՄԵՅԼ» ԿԸ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆԷ.

Արուեստի մասնագետներ կը հաւատան, թէ Լեննարտօ տա Վինչիի մէկ նոր դիմանկաւորը յայտնաբերուած է՝ շնորհիւ մատնահետքի մը:

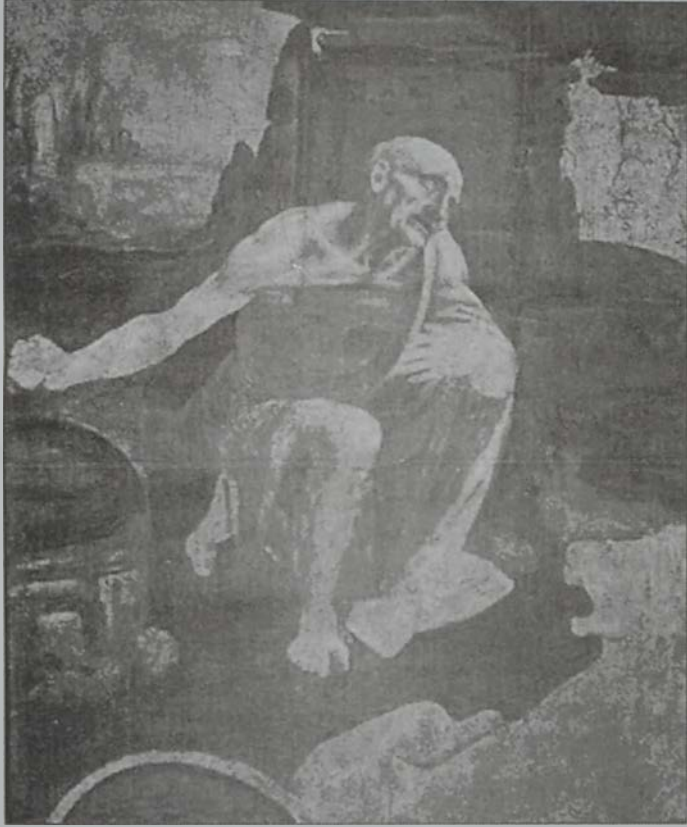
«Մանկամարդ աղջկան կողմնանկար՝ Վերածնունդի տարագով» վերնագիրը կրող գեղանկարը 1998-ին վաճառուած էր միայն 19 հազար տոլարի: Աճուրդի Զրիսթի՝գ վաճառատունը զայն ներկայացուցած էր իբրեւ «19-րդ դարու սկիզբի գերմանական գոթ մը»:

Այժմ հետզհետէ աւելի մեծ թիւով արուեստի առաջնկարգ մասնագետներ համաձայն են, թէ դիմանկարը շատ հաւանաբար կը պատկանի Լեննարտօ տա Վինչիի եւ անոր արժէքը կը գնահատեն 150 միլիոն տոլարով:

Փարիզի մէկ գիտաշխատանոցը ի յայտ բերած է, թէ գեղանկարին վրայ դրոշմուած մատնահետքը «խիստ համեմատելի է» տա Վինչիի մէկ այլ մատնահետքին հետ՝ Վատիկանի մէջ պահպանուած Լեննարտոյի մէկ գործին վրայ, գոր արուեստագետը գծած է իր ասպարէզին սկիզբը, երբ կ'ենթադրուի, թէ ան չէր դիմեր օգնականներու:

Յետ մահու արուեստի գործեր գննող մասնագետ մը մատնահետքը նկատած է գեղանդկարին վերի ծախ անկիւնը: Անկկա կը համապատասխանէ ցուցամատի կամ միջնեմատի այն հետքերուն, որոնք յայտնաբերուած են տա Վինչիի «Ս. Երեմիա» գեղանկարին վրայ:

Ենթակարմիր ծառագայթներով ուսումնասիրութիւն մը ցոյց տուած է ոճային «ուշագրաւ» զուգահեռներ՝ տա Վինչիի «Կնոջ դիմանկար» Ուիլսըր դղեակին մէջ» գեղանկարին հետ եւ ցոյց կու տայ, թէ գծագրութիւնն ու տարբեր գիծերու խաւերը կիրարկուած են ծախիկ վ արուեստագետի մը կողմէ, ինչպէս ծանօթ էր տա Վինչի:

Մելանով եւ կաւիճով իրագործուած մանկամարդ գեղեցիկ աղջկան տարագն ու մազի փարթամ յարդարանքը կ'արտացոլեն 15-րդ դարու Միլանոյի նորածնութիւնը: Արուեստի այս գործին բնածուխի հնութիւնը որոշող քննութեան մը արդիւնքը կը համապատասխանէ դարաշրջանին:

Տա Վինչիի մասնագետ Մարթին Զեմփ՝ Օքսֆորտի համալսարանէն հանգստեան կոչւած արուեստի պատմաբան մը, կը հաւա-

Մասնագետներ կ'ըսեն, թէ մատնահետքը յար եւ նման է «Ս. Երեմիա» գեղանկարին (վարը՝ ծախին) վրայ ի յայտ եկած Լեննարտոյի մատնահետքին:

տայ, թէ «վարկածները մէկ առ մէկ ջնջելով» կարելի է եզրակացնել, թէ դիմանկարին մէջ պատկերուած թարմ դիմագիծով աղջիկը հաւանաբար Պիանքա Սֆորզան է. Միլանոյի Լուտովիքօ Սֆորզա դուքսին (ապրած է 1452-1508) աղջիկը, կամ անոր սիրուիին՝ Պեռնարտինա տը Զորրատիսը:

Զեմփ կը հաւատայ, թէ 33x23 չափով դիմանկարը հաւանաբար գծուած է 1496-ի շուրջ, երբ Պիանքա ամուսնացած է դուքսին բանակի հրամանատարին՝ Կալիաքօ Սանսեւերինոյի հետ, որ տա Վինչիի հովանաւորներէն էր: Դժբախտաբար «պելլա փրինսիփեօսան» կամ գեղեցիկ իշխանուիին մահացած է ամուսնութենէն 4 ամիս ետք:

Ասիկա տա Վինչիի առաջին ծանօթ դիմանկարն է, որ կը պատկերէ իշխանուիին, թեւեւ ան գծած է Նաեւ դուքսին երկու սիրուիները՝ Զեչիլիա Կալլերանին եւ Լուրեգիա Զրիվալին:

Դիմանկարը Զրիսթի՝գի Նիւ Եորքի վաճառատան մէջ ծախուած էր իին վարպետներու գեղանկարներու աճուրդի մը ընթացքին՝ 12 հազարէն 16 հազար տոլարի ակնկալութեամբ:

Սակայն մեծագոյն գումարը, որ առաջարկուեցաւ, 19 հազար տոլար էր: 2007-ին գեղանկարը նոյն գինով վաճառուեցաւ քանատացի արուեստի մասնագետ Փիթըր Սիլվըրմանի:

Սիլվըրման կը հաւատար, թէ դիմանկարը աւելին կը պարունակէր, հետեւաբար աւելի մանրակրկիտ սկսած է քննել զայն անցեալ տարի, երբ զայն ուսումնասիրած է Բրիտանական թանգարանին տպածոներու եւ գծագրութիւններու բաժանմունքի նախկին պատասխանատու Նիքըլտ Թըրնըրի հետ:

Դիմանկարը յառաջիկայ տարի մաս պիտի կազմէ Շուետի մէջ ցուցահանդեսի մը:

ԷՏԿԱՐ ԱԼԵՆ ՓՕ ԿԸ ԹԱՂՈՒԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄ

ԻՐ ՄԱՅԷՆ 160 ՏԱՐԻ ԵՏԷ ՍԱՐՍԱՓԱԶԴՈՒ ԵՒ ՄԱՅԱՇՈՒՆՉ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐԱՐԻՉԸ ԱՅՍ ԱՆԳԱՄ ԱՐԺԱՆԱՎԱՅԵԼ ԶԵՌՈՎ ՃԱՄԲՈՒ ԿԸ ԴՐՈՒԻ ԴԵՊԻ ԱՆԴԵՆԱԿԱՆ: «ՊԻ. ՊԻ. ՍԻ.» ԿԸ ՆԿԱՐԱԳՐԷ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿՆԵՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿ ԱՆՏԵՍՈՒՄԾ ԳՐԱԳԵՏԻՆ ՇՆՈՐՀՈՒՄԾ ՅԵՏ ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԵԱԾ ՊԱՏԻՐ:

Ամերիկացի հռչակաւոր գրագետ Էտկար Ալեն Փօ երկրորդ թաղումի մը պատիւին արժանացաւ քանի մը օր առաջ, երբ անոր երկրպագուները մէկտեղուեցան Պալթիմորի մէջ՝ անոր դագաղին հետեւելու համար քաղաքին փողոցներէն մինչեւ այն վայրը, ուր թաղուած էր առաջին անգամ:

Հարիւրաւոր երկրպագուներ Փոյի ժամանակներու յատուկ սգակիւրի տարազներ հագած՝ ներկայ եղան Ուեսթմինսթըր Յոլի մէջ տեղի ունեցած արարողութեան:

Փոյի գրականութեան խորհրդաւոր եւ գոթական մթնոլորտին յարմար ընտրութիւն մըն էր անոր մարմինը ծիակառքով փոխադրելը՝ անոր ծննդավայրի փողոցներուն մէջ:

Մանրակերտ դագաղը կը պարունակէր առասպելական հեղինակին մարմնին վերարտադրութիւնը: Թաղման արարողութենէն առաջ բազմաթիւ երկրպագուներ այցելած էին ՝ իրենց յարգանքի տուրքը մատուցելու համար անոր:

Փօ մահացած է 1849-ին, 40 տարեկանին, թշուառութեան մէջ: Միայն 7 հոգի հետեւած են անոր մեռելակառքին: Իսկ կ'ըսուի. որ անոր բուն յուղարկաւորութիւնը տեւած է միայն 3 վայրկեան: Ամերիկայի ամենէն հռչակաւոր գրագետը մահացած է հիւանդանոցի մը մէջ, իսկ անոր մահը չէ յայտարարուած աշխարհին:

Երկրորդ թաղումը մաս կը կազմէր Էտկար Ալեն Փոյի ծննդեան 200-ամեակի տօնակատարութիւններուն եւ տեղի ունեցաւ երկու անգամ՝ համաձայն ժողովրդային պահանջին:

«Շատ բան կարելի չէ ընել անոր ծնունդը նշելու համար, սակայն կարելի է վերստին կատարել անոր թաղումը: Ասիկա առիթ մըն է ճիշդ ձեւով թաղելու զայն», կ'ըսէ երկրպագու մը:

Փոյի թաղման երկրորդ արարողութեան առիթով հնչեցին երաժշտական կատարումներ եւ եղերերգներ, որոնց չէր արժանացած գրագետը իր բուն թաղման ժամանակ:

Փօ կը նկատուի ոստիկանական պատմութիւններու եւ սարսափազդու գրականութեան արարիչը, ինչպէս Նաեւ՝ Երբեկոցէ ապ-

րած ամերիկացի ամենէն ազդեցիկ գրագետը:

Փոյի գերեզմանաքարը ջարդուած է, իսկ անոր մասին գրուած մահագրութիւն մը՝ մրցակից գրագետ Ռուֆուս Ուիլմոթ Կրիստուլտի կողմէ, տասնամեակներ շարունակ մրտաձ է անոր հռչակը:

Տարիներ շարունակ Փոյի ծննդեան տարեդարծին օրը կը նշէր այսպէս կոչուած Փօ Թոսթըր անունով անձ մը, խորհրդաւոր այցելու մը, որ երեք վարդեր եւ շիշ մը քոնեաք կը գետեղէր անոր գերեզմանաքանին վրայ:

«Փոյի կեանքին վերջին էջը պէտք է փակուի արժանավայել ձեւով», կ'ըսէ երկրպագու մը:

Իր մահէն մէկուկէտ դար ետք Փօ ի վերջոյ կ'արժանանայ պատշաճ այն թաղումին, որ պէտք էր կատարուած ըլլար 160 տարի առաջ:

ՊԵՐԿՄԱՆԻ ԻՐԵՐԸ ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԸ ԴՐՈՒՆԻՆ

ՄԱՀՈՒՆ ՍԱՐՍԱՓՈՎ ԴՄԱԿՈՒՄԾ ԲԵՍԱԴՐԻՉԻՆ
ՀԵՐՈՒՍԵՐԵՆ ՄԵԿԸ ՃԱՏՐԱԿԻ ԲԱՐԵՐՈՎ
ՄԱՐՏԱՅՐԱՒԵՐ ՈՒՂԱՄԸ ԵՐ ՄԱՀՈՒՆ: «ՊԻ. ՊԻ. ՍԻ.» ԿԸ ԳՐԷ, ԹԵ ԱՆՈՆԸ ՎԱՃԱՌՈՒՄԾ ԵՆ ԱԿՆԿԱՆՈՒՄԾԵՆ ՇԱՍ ՄԵԼԻ ԲԱՐՁՐ ԳԻՆՈՎ:

Ճատրակի քարեր, որոնք օգտագործուած են Իսկմար Պերկմանի «Տը սեւընթ սիլ» ժապաւենին մէջ՝ մահը ուշացնելու համար, աճուրդի ընթացքին վաճառուած են 143 հազար տոլարի:

Պերկմանի 1957-ի ժապաւենին մէջ Մաքս Վոն Սիտօ կը մարմնաւորէր տիպարը խաչակիր ասպետի մը, որ իր կեանքը երկարած է՝ մահուան դէմ ճատրակ խաղալով:

Ճատրակի քարերը մաս կը կազմէին 339 իրերու, որոնք սեփականութիւնն էին շուէտացի բեմադրիչին եւ երկու շաքաթ առաջ աճուրդի որուեցան Սթըքհոլմի մէջ:

Պերկմանի հաւաքածոն, որ կ'ընդգրկէր Նաեւ մրցանակներ, բեմադրիչին նօթերը, ինչպէս Նաեւ անոր մէկ գրասեղանը, վաճառուած է 2.6 միլիոն տոլարի:

«Ասիկա վեր է բոլոր ակնկալութիւններէն», կ'ըսէ Պուքովսքի՝գ աճուրդի վաճառատան իրերուն ընդհանուր պատասխանատուն՝ Զարլ Պարքման:

Շուրջ 8 հազար այցելուներ դիտած են Պերկմանի իրերը: Վաճառքէն առաջ Պուքովսքի՝գի համացանցի կայքը այցելուներ ունեցած է աւելի քան 100 երկիրներէ:

Ցարդ իրերը պահպանուած էին բեմադրիչին տան մէջ՝ Ֆաարոյի հեռաւոր Պալթեան կղզիին վրայ: Աճուրդին հասոյթը պիտի բաժնուի Պերկմանի 8 պապկներուն միջեւ:

Պերկման ռահվիրան էր այսպէս կոչուած «օթըր» բեմադրիչներու, որոնց ժապաւենները կ'արտացոլէին անձնական իւրայատուկ ստեղծագործական ոճ մը՝ արծաթծելով սիրոյ, մահուան եւ Աստուծոյ առնչուող խորախորհուրդ հարցեր:

Արուեստի շրջանակներու մէջ խոր տպաւորութիւն գործած «Տը սեւընթ սիլ» ժապաւենը թափչք տուած է բեմադրիչին հռչակին:

Պերկման անոր հրապարակումին առիթով ըսած է, թէ ինք «կը սարսափի մահէն»: Կ'ըսւի, թէ ժապաւենը արձանակն է հիւլեական ողջակիզումին պատճառաձ արդի ժամանակներու վախերուն:

Պերկմանի այլ ժապաւեններէն «Տը վըրճըն սփրիկն» 1961-ին արժանացած է Օսքարի, իսկ «Թրու է կլսա տարքիլ» ժապաւենը 1962-ին արժանացած է լաւագոյն օտար ժապաւենի Օսքարին: 1982-ին «Ֆենի էնտ Ալեքսանտր» ժապաւենը երրորդ Օսքար մը ապահոված է բեմադրիչին:

Պատրաստեց՝ Լ. ԿԻԼՈՅԵԱՆ - ՍՐԱՊԵԱՆ

